

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lenka Šimková

Církev a náboženské společnosti v ČR

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Miloš Chlad, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2010 – 2013

BACHELOR THESIS

Lenka Šimková

Churches and religious societies in the Czech Republic

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

PhDr. Miloš Chlad, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne: 1.3.2013

Lenka Šimková .....

Poděkování

Děkuji tímto PhDr. Miloši Chladovi, CSc., za vedení své bakalářské práce, za podporu, cenné rady a podněty, které mi při jejím zpracování poskytl. Děkuji též své rodině, že mi všemi dostupnými prostředky umožnila studium. Rodičům a přátelům děkuji za morální podporu při studiu.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá náboženstvím jako společenským jevem. Charakterizuje činnost církví a náboženských společností (dále také CNS) v České republice včetně činností, které by mohly být vnímány jako společensky nebezpečné, zabývá se odlišným právním postavením registrovaných a neregistrovaných CNS, legislativním rámcem jejich působení v jednotlivých oblastech společenského života a vývojem počtu členů CNS po roce 1989.

Práce je zaměřena také na možnosti získávání informací o aktivitách církví, náboženských společností a sekt, na obecné povědomí společnosti o činnosti těchto subjektů a na hodnocení vlivu této činnosti na myšlení a chování obyvatel.

Abstract

This thesis deals with religion as a social phenomenon. Characterizes the activities of churches and religious societies (also CNS) in the Czech Republic, including actions that could be perceived as dangerous to society, it deals with different legal status of registered and unregistered CNS, the legislative framework for their operations in different areas of social life and development of the number of members of CNS after 1989.

The work is also focused on the possibility of obtaining information about the activities of churches, religious communities and sects, the general awareness of the activities of these bodies and to assess the impact of this activity on the thinking and behavior.

Klíčové pojmy

Círky a náboženské společnosti (CNS), činnost církví, náboženská výchova, náboženství, sekta, sektářství v církvích, svaz církví, registrovaná církev, víra.

Keywords

Churches and religious societies (CNS), the activities of churches, religious education, religion, sect, sectarianism in churches, union of churches, a registered church, faith.

OBSAH

ÚVOD	7
VÝKLAD ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA CNS, REGISTROVANÝCH V ČR	13
1.1 Círky a náboženské společnosti	13
1.2 Círky a náboženské společnosti, registrované v ČR.....	16
1.3 Svazy církví a náboženských společností, registrované v ČR	31
2 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH, NEREGISTROVANÝCH CNS, PŮSOBÍCÍCH V ČR	33
2.1 CNS, které podaly návrh na registraci, řízení probíhá	33
2.2 CNS, které podaly návrh na registraci, řízení bylo zamítnuto.....	34
2.3 Vybrané CNS, působící na území ČR, které nepodaly návrh na registraci. .	35
3 ČINNOST CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ V ČR	38
3.1 Financování církví a náboženských společností	38
3.2 Sociální činnost CNS.....	39
3.3 CNS a vzdělávání.....	39
3.4 CNS a duchovenská služba.....	40
3.5 CNS a manželské právo.....	41
3.6 CNS a zachování zповědního tajemství.....	41
3.7 CNS a ochrana památek.....	41
3.8 CNS a práce s rodinou a dětmi.....	42
4 SEKTY A SEKTÁŘSTVÍ V CNS	44
5 POČET OBYVATEL, UDÁVAJÍCÍCH SVOU PŘÍSLUŠNOST K CNS A POČET VĚŘÍCÍCH	49
6 ZNALOSTI OBYVATEL O ČINNOSTI CNS A O NÁBOŽENSKÉ VÝCHOVĚ V ČR	52
ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63

ÚVOD

Česká republika patří mezi státy s nejvyšším počtem ateistů. Podobnou větu, doplněnou procentuálním údajem o počtu věřících či osob, hlásících se k některému z náboženských vyznání, lze objevit snad v každém zahraničním průzkumu, který se danou problematikou zabýval tak podrobně, že badatelům stálo za to hledat respondenty i mezi obyvateli naší malé středoevropské země.

Přesvědčení ateisté se cítí oprávněni tvrdit, že právě a pouze my rozhodně jsme tím státem s nejvyšším počtem ateistů na světě, neboť církve údajně mezi své věřící často zahrnují i osoby, které byly v kostele pouze jednou, a to při křtu.

Církve a náboženské společnosti operují s údaji z pravidelných sčítání obyvatelstva a právem poukazují na to, že do kolonky věřící se wpisuje dobrovolně každý sám a každý sám si také vyplní příslušnost k té které církvi. Ba naopak, věřících je dle jejich názorů víc, jen se zrovna z různých důvodů ke své víře báli, styděli či zapomněli přiznat.

Příslušníci církví a náboženských společností věří, že právě ta jejich společnost je ta pravá a tím jediným pravým Bohem vyvolená a proto se snaží získávat stále více nových členů, domnívají se, že až jednou budou členy té jediné pravé společnosti úplně všichni, bude naše země a celý svět šťastný. S přílivem nových členů se začíná tříštit pojetí té jediné pravé víry a někteří postupně ztrácejí optimistické přesvědčení, že právě v této společnosti a s těmito členy by mohli být šťastni, proto zakládají společnosti nové, sice s menším množstvím členů, zato ještě pravější a pravdivější.

Věřící bez vyznání si věří ve svého jediného Boha, v několik bohů najednou, v posvátný řád vesmíru či v něco nahoře a přemýšlí, komu je co po tom, zdali věřící jsou či nejsou.

Dosud nezmiňovaná většina národa netuší, co to vlastně přesně je ateista, není schopna definovat pojem náboženství a oddělit jej od víry, a protože ani žádný religionista, filosof či sociolog nepředložil doposud natolik výstižnou definici těchto pojmů, aby s ní všichni ostatní bez výhrad souhlasili, většina národa vlastně dobře ví, co dělá, když na otázku zdali jsou věřící, raději neodpovídá.

A zde narážíme na hlavní problém podobných průzkumů a šetření. Pod pojmem věřící jsou v případě zahraničních průzkumů většinou uváděni příslušníci některé z náboženských institucí, ať už tradičních církví a náboženských společností či alternativních náboženských hnutí. Počet takových věřících je u nás v porovnání s ostatními státy skutečně nezvykle nízký a navíc má setrvale klesající tendenci. Zato

počet věřících bez vyznání, dnes řazených do sféry tzv. privátní individualizované religiozity pro odlišení od religiozity institucionalizované, je stabilní či má naopak mírně rostoucí tendenci.

Cílem této bakalářské práce není najít definici náboženství a víry, cílem není ani zjistit přesný počet věřících, takové otázky si klade filozofie, psychologie či statistika. Cílem této práce je zaměřit se na náboženství jako na společenský jev, charakterizovat činnost církví a náboženských společností, registrovaných v České republice ve smyslu Zákona č. 3/2002 Sb. O církvích a náboženských společnostech v platném znění a zhodnotit jejich současný vliv na myšlení a chování obyvatel, ať už věřících či nevěřících, ve vztahu ke svému okolí, k rodině a ke společnosti.

V úvodu první části bakalářské práce bude charakterizován samotný pojem „církev a náboženská společnost“ a bude odlišeno právní postavení registrovaných a neregistrovaných CNS v rámci České republiky. První část se dále věnuje stručné charakteristice registrovaných CNS (řazeno dle počtu členů církví, udávaných při SLDB¹ roku 2011) a svazů těchto CNS. Práce bude zaměřena především na činnost církví a náboženských společností v oblastech sociální péče, církevního školství, náboženské výchovy a na další jejich společenské aktivity. Ve druhé části je uvedena charakteristika vybraných neregistrovaných náboženských společností, popřípadě náboženských společností, částí laiků či odborníků označovaných za sekty.

Třetí část práce bude zaměřena na legislativní rámec činnosti CNS v jednotlivých oblastech společenského života. Čtvrtá část bude pojednávat o činnosti CNS, označovaných někdy jako sekty, tedy o aktivitách, které jsou, nebo by většinou společností mohly být vnímány jako nebezpečné, zmíněna zde bude i tendence k sektářství v samotných církvích či v náboženských společnostech.

V páté části bude provedena analýza vývoje počtu členů CNS a počtu věřících v České republice po roce 1989. Závěrečná, šestá část práce bude zaměřena na možnosti získávání informací o aktivitách církví, náboženských společností a sekt, na obecné povědomí společnosti o činnosti těchto subjektů a na hodnocení této činnosti.

V závěru práce je uveden seznam informačních zdrojů, pramenů a literatury, ze kterých autorka čerpala.

Vzhledem k obsáhlosti problematiky bylo po dohodě s vedoucím bakalářské práce upuštěno od praktické části práce. Je zájmem autorky dále pracovat na dané

---

¹ Sčítání lidu, domů a bytů 2011. In: Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

tématice v rámci diplomové práce. Zde bude výzkumné šetření dodrženo, přičemž budou využity též výsledky autorkou již provedeného sociologického šetření.

VÝKLAD ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V průběhu celé této práce se budeme setkávat s ustálenými výrazy a s názvy náboženských společností a hnutí, působících v České republice. Pro přehlednost je nutné krátce je charakterizovat z pohledů pojmového a významového.

- **Anglikánská církev** vznikla roku 1534 v Anglii oddělením od římskokatolické církve, později byla ovlivněna protestantskou reformací. Jedná se o státní církev, je podřízena přímo britskému monarchovi.
- **Antroposofie** je esoterická nauka, jejíž základy vybudoval rakouský filosof Rudolf Steiner počátkem 20. století. Vychází z teosofie, se kterou se později rozešla, pokouší se skloubit vědecké poznávání přírody s mystikou, jedním ze základů této nauky je víra v reinkarnaci.
- **Ateismus** je často užívaný pojem, ne však ucelený myšlenkový systém, proto nemá pevně stanovenou definici. V širokém pojetí se jedná o absenci víry v existenci Boha či božstev. Ateismus lze rozdělit na mnoho dalších myšlenkových směrů, například **agnosticismus**, přesvědčení, že existenci Boha nelze dokázat ani vyvrátit. Za ateisty bývají někdy označováni i příslušníci jiných než etablovaných náboženství, vyznavači pohanských kultů nebo osoby bez vyznání. Mezi ateismus je někdy řazen **deismus**, pro který je Bůh pouze prvotní, dále již nezasahující příčinu stvoření světa, nebo **panteismus**, podle kterého je Bůh všudypřítomný, totožný se světem a vesmírem.
- **Augsburské vyznání (a.v.)** je jeden ze základních dogmatických spisů lutherské či luteránské církve, jehož autorem je Philipp Melancthon. Roku 1530 v Německu tímto spisem shrnul učení evangelíků. Pojem augsburské vyznání se často objevuje v názvech lutherských církví, v němčině zkratkou AB, v češtině a. v.
- **Autokefalita** je v podstatě územní samosprávnost církví (většinou pravoslavných), národní církve mají vlastního patriarchu, v pravoslaví tak chybí centralizace, jak je tomu u církve římskokatolické, kde papež je hlavou celé církve.
- **Církev** je původně názvem společenství všech křesťanů, dnes tento pojem označuje jednotlivé křesťanské náboženské společnosti, a to i tehdy, když toto slovo není obsaženo přímo v jejich názvu (Jednota bratrská, Křesťanské sbory, atd.). Název církev ovšem používají i některé mimokřesťanské náboženské společnosti (Scientologická církev, Církev sjednocení). Laickou veřejností je pojem

církev často používán k označení kterékoli náboženské společnosti, a to i takové, která by sama tento název nikdy nepoužila (například islám, judaismus a. j.).

- **CNS (Církev a náboženská společnost)** je v této práci obecné označení pro jakoukoli církev, náboženské hnutí či náboženskou společnost bez ohledu na její původ a věrouku.
- **Eschatologie** je nauka o posledních věcech, ať už je tím myšleno člověka (smrt, poslední soud, očistec, peklo, vzkříšení) či světa. Eschatologické hnutí v křesťanství představuje lineární charakter dějin, dějiny tak nejsou cyklické, mají počátek a směřují ke svému konci, mají svůj cíl a vedeny Bohem k němu směřují. Křesťanská eschatologická hnutí nacházejí oporu především v apokalyptických spisech Nového zákona.
- **Evangelikální církev** (církev evangelikálního typu) je konzervativní odnož protestantismu, praktikuje evangelikalismus, charakteristický důrazem na obracení druhých lidí na víru, vyjádřením vlastní víry v činech, užíváním bible jako nejvyšší normy ve víře i v životě a zdůrazněním významu Kristovy oběti na kříži.
- **Helvétské vyznání** je základní dogmatický spis reformovaných církví, kalvinistů. Vznikl ve Švýcarsku z podnětu švýcarských reformovaných měst roku 1536 (první helvétské vyznání), roku 1566 byl rozšířen a vymezil se vůči lutherství a římskému katolictví (druhé helvétské vyznání).
- **Charismatické hnutí** (někdy také charismatická obnova) vzniklo v 60. letech dvacátého století v anglikánské, lutherské a římskokatolické církvi. Má některé společné rysy s letničním hnutím, je orientováno misijně, Bibli chápe jako závazné měřítko života věřících, má živý vztah k Ježíši Kristu, pracuje často se zkušenostmi s působením Ducha svatého a podobně.
- **Letniční hnutí** se objevuje koncem 18. století v rámci evangelikálního křesťanství. Oddělilo se od tradičních církví, klade důraz na přímou, osobní zkušenost s Bohem prostřednictvím křtu Duchem Svatým dle biblického záznamu dne Letnic, kdy došlo k sestoupení Ducha Svatého na apoštoly, kteří poté začali hovořit jinými jazyky. Církev v rámci Letničního hnutí mají často typický, značně emotivní způsob modlitby a bohoslužeb.
- **Metodismus** vznikl v prostředí anglikánské církve v polovině 18. století jako reformační směr. Klade důraz na sociální práci, na moc modlitby a na následnou Boží pomoc.
- **Moravští bratři** (též Moravská církev) je evangelická církev, samostatná součást Jednoty bratrské (Unitas Fratrum). Jejich historie sahá do počátku 18. století, kdy

byli donuceni emigrovat ze severní Moravy do Saska, kde si založili město Herrnhut (Ochranov). Jako poslání si vytkli misijní činnost, šíření křesťanství, míru a vzdělanosti ve světě.

- **Pietismus** vznikl ve druhé polovině 17. století jako reformní hnutí v rámci protestantských církví. Za jeho zakladatele je považován Philipp Jacob Spener, za stěžejní potom jeho dílo Pia desideria (1675). Klade důraz na praktickou zbožnost a podřízení se křesťanským zásadám, je protestem proti klerikalizaci církve a vlivu světské moci ve věcech víry a náboženství. Spenerovo dílo se stalo hlavním zdrojem evangelikalismu.
- **Pravoslavná církev** (též ortodoxní či východní církev) je křesťanská církev, která se začala vymezovat od církve římskokatolické (západní) v průběhu čtvrtého až osmého století. Napětí mezi církvemi vedlo postupně až k tzv. velkému schizmatu roku 1054. Dnes je pravoslavná církev složena z více územních církví, tvořících pravoslavné společenství.
- **Protestantská církev** vychází z jednoho z hlavních směrů křesťanství, který vznikl na pomezí středověku a novověku z náboženských reformních hnutí v západní Evropě. Podnětem ke vzniku protestantských církví byla hlavně reformace, zahájená v Německu roku 1517 vystoupením Martina Luthera proti prodeji odpustků (Lutherovi příznivci protestovali na říšském sněmu ve Špýru roku 1529 proti zákazu reformace ve Svaté říši římské). Protestantská církev bývá označována též evangelická církev, dle důrazu na samotnou bibli, evangelium, oproti důrazu na stanovisko papeže, Vatikánu.
- **Sekularizace** z pohledu této práce znamená „zesvětštění“, odluku správy státu od církevních institucí, omezování vlivu církve na státní správu. Toto slovo má ovšem v různém historickém kontextu více významů, jedním z nich je například převedení církevního majetku do světských rukou.
- **Tantrismus** (tantra, v překladu tkanivo či pavučina, ale též systém). V širším slova smyslu je tantrismus duchovním směrem, vyznačujícím se magií a mystikou. V buddhismu je slovo tantra symbolem složité struktury a komplexity jako protiklad s jednoduchostí odlišných nauk (zde např. súter). Cíl je zde chápán jako cesta, existuje mnoho cest, tedy mnoho způsobů, jak dojít k danému duchovnímu cíli. V hinduismu jsou tantry konkrétní texty či konkrétní způsoby cesty k danému duchovnímu cíli.

1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA CNS, REGISTROVANÝCH V ČR

1.1 Církev a náboženské společnosti

P. Jäger² uvádí k označení Církve a náboženská společnost následující: *„Označení církve dopadá na naprostou většinu náboženských organizací u nás oficiálně působících. Náboženských společností a jejich členů je v Evropě menšina. Samotný výraz církev (lat. ecclesia, fr. église) pochází z řečtiny a vztahuje se výhradně ke společenstvím křesťanským (a ne tedy např. islámským). Nejedná se o pojem jednoznačně vymezený, neboť odlišnou definici nabízí pohled právníka, sociologa či teologa, různým způsobem reflektují sebe samé i konkrétní církve. Označení náboženské společnosti je v realitě českého právního řádu i religionistiky v podstatě názvem náboženských útvarů, které, na rozdíl od církví, se sebou navzájem zpravidla historicky ani věroučně nemají nic společného. V praxi jde tedy o organizační jednotky náboženských systémů mimokřesťanských, typicky judaismu, hinduismu a islámu. Uvedené označení však používají i náboženské organizace, které sice nějakým způsobem z křesťanství vycházejí, avšak samy se za církve nepovažují.“*

Zákon č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (Zákon o církvích a náboženských společnostech, dále jen zákon č. 3/2002 Sb.) definuje církev a náboženskou společnost jako *„dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby“*³ (§ 3 písm. a) zákona). Tento zákon rozlišuje registrované a neregistrované církve a náboženské společnosti, přičemž m.j. stanoví, že v rámci zaručené svobody náboženského vyznání *„Každý má právo svobodně projevat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu“*⁴ (§ 2 odst. 1 zákona). Tímto je řečeno, že

² Jäger, P. Církev a náboženské společnosti v České republice a jejich právní postavení. Vydání 1. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. ISBN 80-7325-092-6

³ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 2, strana 83. [cit. 2012-09-15a].

⁴ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 2, strana 83. [cit. 2012-09-15b].

svobodnou vůlí a sdružováním s jinými, nikoli až registrací dle zákona č. 3/2002 Sb., vzniká církev a náboženská společnost (dále v textu již pouze CNS).

Neregistrované CNS proto nejsou CNS společensky nebezpečnými či dokonce zakázanými, pokud dodržují podmínky zákona č. 3/2002 Sb, uvedené v § 5 zákona: *„Vznikat a vyvíjet činnost nemůže církev a náboženská společnost, jejíž činnost je v rozporu s právními předpisy a jejíž učení nebo činnost ohrožuje práva, svobody a rovnoprávnost osob a jejich sdružení včetně jiných církví a náboženských společností, ohrožuje demokratické základy státu, jeho suverenitu, nezávislost a územní celistvost,*

a) je v rozporu s ochranou veřejné mravnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví, principy lidskosti a snášenlivosti a bezpečnosti osob,

b) popírá nebo omezuje osobní, politická nebo jiná práva fyzických osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání nebo sociální postavení, rozněcuje nenávisť a nesnášenlivost z těchto důvodů, podporuje násilí nebo porušování právních předpisů,

c) omezuje osobní svobodu osob zejména tím, že využívá psychický a fyzický nátlak k vytvoření závislosti, která vede k fyzickému, psychickému a ekonomickému poškozování těchto osob a jejich rodinných příslušníků, k poškozování jejich sociálních vazeb včetně omezování psychického vývoje nezletilých a omezování jejich práva na vzdělání,⁴ zabraňuje nezletilým přijmout zdravotní služby odpovídající zdravotním potřebám, nebo

d) je utajována vcelku nebo v některých částech, stejně jako organizační struktura církve a náboženské společnosti a vazby na zahraniční složky, je-li částí církve nebo náboženské společnosti působící mimo území České republiky⁵.

Stejně podmínky ostatně musí dodržovat i CNS registrované, registrace není sama o sobě v žádném případě státní garancí důvěryhodnosti CNS, protože stát nemá možnost zasahovat do vnitřních záležitostí CNS. Na druhé straně, neregistrované CNS mohou ve smyslu zákona č. 3/2002 Sb. svobodně vykonávat náboženské úkony, mohou se sdružovat a vydávat vlastní náboženskou literaturu, mohou působit dokonce také jako právnická osoba, registrovaná dle jiného zákona, například jako občanské sdružení, nadace, nebo neformálně, bez právní subjektivity, pouze se na ně nevztahují práva, ustanovená tímto zákonem pro registrované CNS.

---

⁵ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 2, strana 84. [cit. 2012-09-15c].

CNS, registrované po splnění podmínek, uvedených v zákoně č. 3/2002 Sb., popřípadě ty, které byly registrovány po splnění podmínek předchozích platných zákonů, zejména zákona č. 308/1991 Sb., získají svou registrací dle § 6, odst. 3, písm. a/ zákona m.j. právo „*vyučovat a vychovávat své duchovní i laické pracovníky ve vlastních školách a jiných zařízeních i na bohosloveckých vysokých školách a bohosloveckých fakultách za podmínek podle Školského zákona*“⁶. Dále dle § 8, odst. 1 zákona „*K výkonu práva náboženské svobody podle tohoto zákona mohou registrované církve a náboženské společnosti založit svaz církví a náboženských společností*“⁷. Kromě toho mohou při splnění dodatečných zákonných podmínek⁸ získat oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1, konkrétně dle písmen a/ až f/ :

„a/ vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu,

b/ pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranné léčení a ochranná výchova,

c/ být financovány podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církví a náboženských společností,

d/ konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu,

e/ zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu,

f/ zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let; tím není dotčena povinnost překazít trestný čin uložená zvláštním zákonem“⁹. Právo CNS být financovány podle zvláštního právního předpisu, uvedené pod písmenem c/, bylo Zákonem č. 428/2012 o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi

---

⁶ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 2, strana 84. [cit. 2012-09-15d].

⁷ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 2, strana 85. [cit. 2012-09-15e].

⁸ Svoboda, F. Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Brno, 2007. strana 7-9. [cit. 2012-09-17a].
Dostupné z: http://www.e-cvns.cz/soubory/Legislativni_prostredi_CNS.pdf

⁹ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 2, strana 84-85. [cit. 2012-09-15f].

a náboženskými společnostmi), platným od 1. 1. 2013 zrušeno a další financování CNS bylo upraveno ve smyslu tohoto zákona (dále viz. bod 3.1 této práce).

1.2 Círky a náboženské společnosti, registrované v ČR

1.2.1. **Církev římskokatolická**¹⁰ je křesťanská církev, která svůj počátek odvozuje od prvotní církve Krista a svého papeže, hlavu církve, sídlící ve Vatikánu, označuje za přímého následníka Svatého Petra, jehož Kristus učinil hlavou církve. Je jednoznačně největší organizovanou náboženskou společností v ČR, ke které se při SLDB¹¹ roku 2011 hlásilo 10,26 % obyvatel, celých 50 % lidí, kteří se v dotazníku označili jako věřící. Je také jedinou, jejíž organizační struktura osmi diecézí s 2835 farnostmi pokrývá celé území ČR. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 v celém rozsahu zákona¹². Na území ČR provozuje systém školských, charitativních a zdravotnických zařízení, ať již samostatně či prostřednictvím svých mužských a ženských řádů a kongregací, které mají odhadem na 2000 členů a jejichž počet se v ČR blíží třiceti. Ve spojení s ní registrovanými subjekty, právníckými osobami, vlastní a provozuje řadu mateřských, základních a středních škol a podílí se na vedení tří teologických fakult státních univerzit, Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy, Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého a Teologické fakulty Jihočeské univerzity. Katolické školy nejsou určeny výlučně pro členy Církve římskokatolické či pro křesťany obecně, dle jejich zaměření na školách studují i žáci, kteří nejsou členy církví či náboženských organizací. Katolická církev prostřednictvím některých svých řádů provozuje též ubytovací zařízení pro mládež.

K 31. 12. 2012 římskokatolická církev zřizovala 23 mateřských, 23 základních a 12 středních odborných škol, 19 gymnázií, šest vyšších odborných škol a 20 školských zařízení, středisek a domovů mládeže, zajišťuje také vyučování nepovinného předmětu katolické náboženství na vybraných státních školách. Katoličtí duchovní působí i ve věznicích a v armádě ČR.

Římskokatolická církev se jako nejvíce zastoupená církev v ČR z velké části spolupodílí na vysílání křesťansky a katolicky zaměřeného televizního vysílání TV Noe a rádia Proglas a spoluvydává řadu periodik, z nichž nejznámější jsou Katolický

¹⁰ Katolická církev v České republice. [2012: online]. Dostupné z: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/>

¹¹ Sčítání lidu, domů a bytů 2011. In: Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

¹² Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

týdeník či Teologické texty, podílí se též na činnosti některých nakladatelství s křesťanskou literaturou. Pořádá a spolupořádá velký počet kulturních a společenských akcí pro širokou veřejnost.

Příjmy římskokatolické církve jsou v ČR tvořeny z velké části státními příspěvky na platy duchovních a na opravu památek, okrajově též dary od věřících a vlastním podnikáním. Otázka navrácení církevního majetku byla dlouho nevyřešená, bez úspěšného vyřešení restitucí movitého majetku nelze hovořit o samofinancování církve. Situaci v budoucnosti patrně vyřeší zákon č. 428/2012 s platností od 1. 1. 2013. Zatím je údržba a opravy nemovitostí, které církev vlastní, pokud se zrovna nejedná o významné památky, velmi neuspokojivá, ani stát, ani církev na údržbu nemají peníze. Pokud se nepodaří zajistit finanční prostředky na opravu památek z fondů EU či pomocí darů (většinou) zahraničních sponzorů, dochází v poslední době k převodu církevních staveb na občanská sdružení, obce, ale v některých případech i na soukromé majitele.

1.2.2. **Českobratrská církev evangelická**¹³ je druhou největší církví v ČR a co do počtu věřících největší církví protestantskou. Působí pouze v ČR, navazuje na tradice církve evangelické augsburského i helvetského vyznání, ke sloučení českých sborů obou církví došlo roku 1918. Na území ČR má církev 258 sborů ve 14 seniorátech. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 v celém rozsahu zákona¹⁴. K 31.12.2012 zřizovala jednu mateřskou, jednu základní, tři střední odborné, dvě vyšší odborné školy a jednu konzervatoř, podílí se na vedení Evangelické teologické fakulty při Univerzitě Karlově v Praze. Provozuje osm speciálních škol pro děti s mentálním a kombinovaným postižením, prostřednictvím Diakonie Českobratrské církve evangelické poskytuje v 29 střediscích sociální, zdravotní a pastorační pomoc a péči lidem v obtížné životní situaci a také jeden hospic. Vydává vlastní časopis Český bratr a časopis pro mládež Bratrstvo. Zajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách, podílí se na vojenské a vězeňské duchovní službě. Pořádá a spolupořádá velký počet kulturních a společenských akcí pro veřejnost.

---

¹³ Českobratrská církev evangelická [2012: online]. Dostupné z: <http://www.e-cirkev.cz/>

¹⁴ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

1.2.3. **Církev československá husitská**¹⁵ je křesťanská, protestantská církev, která původně, roku 1920 vznikla odštěpením od Římskokatolické církve jako církev národní a dnes je její působení v podstatě omezeno na území ČR a okrajově i Slovenska. Na území ČR má 292 náboženských obcí v 6 diecézích. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1920), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 v celém rozsahu zákona¹⁶. Je zřizovatelem jedné mateřské školy, dvou základních škol a jedné vyšší odborné školy. Podílí se na vedení Husitské teologické fakulty při Univerzitě Karlově v Praze. Vydává vlastní týdeník Český zápas a časopis pro děti Cesta. Zajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách, podílí se na vojenské a vězeňské duchovní službě. Pořádá a spolupořádá kulturní a společenské akce pro veřejnost.

1.2.4. **Pravoslavná církev v českých zemích**¹⁷ je křesťanská církev, která získala roku 1951 autokefalitu od Ruské pravoslavné církve a má s Pravoslavnou církví na Slovensku společného metropolitu. Bohoslužeb a dalších aktivit se mimo občanů ČR pravidelně účastní vysoký počet věřících ze zemí východní Evropy, ať již turistů či zaměstnanců s trvalým pobytem. Na území ČR má 79 farností ve dvou eparchiích. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena a/ a e/ zákona¹⁸, neprovozuje tedy v ČR žádné školy, ani nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách. Místo toho u nás působí tři vzdělávací centra, zajišťující přednášky, kurzy a semináře. Vzdělávání duchovních zajišťuje Detašované pracoviště Pravoslavné bohoslovecké fakulty Prešovské univerzity v Prešově se sídlem v Olomouci. Roku 1990 byla zřízena sekce Pravoslavné teologie na Husitské fakultě UK. V sociální oblasti působí Česká pravoslavná filantropie, sociální práce s mládeží probíhá v Bratrstvech pravoslavné mládeže. Na území ČR misijně působí čtyři ženské a tři mužské monastýry, sdružující mnišské komunity. Církev vydává měsíčník Hlas pravoslaví, občasník Sůl země a další publikace.

Pravoslavná církev není identická s Církví řeckokatolickou, obě církve byly v letech 1950-1968 násilně sjednoceny a Církev řeckokatolická na tuto dobu v bývalém

¹⁵ Církev československá husitská [2012: online]. Dostupné z: <http://www.ccsch.cz/>

¹⁶ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

¹⁷ Pravoslavná církev v českých zemích. Pražská pravoslavná eparchie [2012: online]. Dostupné z: <http://www.pravoslavnacirkev.cz/pravoslavi.htm>

¹⁸ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

Československu přestala samostatně existovat. Po jejím opětovném osamostatnění majetkové spory na dlouhou dobu ovlivnily vztahy obou církví.

1.2.5. **Náboženská společnost Svědkové Jehovovi**¹⁹ se odštěpila koncem 19. století v USA z křesťanského apokalyptického hnutí adventistů. Je společností mezinárodní, na území ČR působí od 90. let 19. století. V ČR je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. od roku 1993, má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena c/ a e/ zákona²⁰, není financována státem, nezřizuje církevní školy a mimo to se, vzhledem ke své věrouce, nepodílí na vojenské duchovní službě. Společnost vyvíjí velmi aktivně misijní činnost, vydává časopisy *Strážná věž* a *Probuďte se!*, publikuje vlastní překlad bible (*Překlad nového světa*) a vlastní publikace, z Bible vycházející, v mnoha světových jazycích. Svědkové Jehovovi jsou většinou společností v ČR někdy vnímání poněkud kontroverzně, nejen pro svou aktivní misijní činnost, odmítání vojenské služby, ale též například pro odmítání krevních transfuzí, z hlediska práva dítěte vyřešil tuto kontroverzi Nález ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 459/03 z 20.8.2004, který m. j. uvádí, že „*Ochrana zdraví a života dítěte je zcela relevantním a více než dostatečným důvodem pro zásah do rodičovských práv a omezení náboženské svobody, kdy jde o hodnotu, jejíž ochrana je v systému základních práv a svobod jednoznačně prioritní.*“²¹ Přístup samotné náboženské společnosti ke transfuzím krve se z prvotního jednoznačného odmítání transformoval spíše do sofistikovaného odrazování svých členů, kterým ale již, jak alespoň vyplývá z oficiálních stránek CNS, nehrozí vyloučení, pokud po provedené transfuzi projeví „pokání a účinnou lítost“.

1.2.6. **Církev bratrská**²² je křesťanská protestantská církev kalvínského typu, reformovaná a evangelikální církev, která vznikala postupně ve druhé polovině 19. století a dnes je rozšířena mimo ČR ještě na Slovensku a okrajově v Polsku. V ČR je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1951), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmeno a/ zákona, nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách²³. V ČR má církev 76 sborů ve 12 seniorátech. Podílí se na vojenské

¹⁹ Náboženská společnost Svědkové Jehovovi [2012: online]. Dostupné z: <http://www.jw.org/cs/>

²⁰ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

²¹ Nález ústavního soudu ČR sp.zn. III.ÚS 459/03 ze dne 20.8.2004 [online]. [cit. 2012-09-19]. Dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/ussp459-03.htm>

²² Církev bratrská [2012: online]. Dostupné z: <http://portal.cb.cz/>

²³ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

a vězeňské duchovní službě, pořádá velký počet kulturních a společenských akcí nejen pro příslušníky církve, ale též pro širokou veřejnost, zaměřených převážně na rodinu. Vydává vlastní měsíčník Brána. Vzdělání duchovních zajišťuje církev ve spolupráci s Evangelickou teologickou fakultou a také v církvi zřízeném Evangelikálním teologickém semináři, což je VOŠ teologická a sociální. Provozuje léčebné a rehabilitační středisko Chvaly. Nezisková organizace Diakonie Církve bratrské zajišťuje chráněné bydlení, osobní asistenci osobám s tělesným či kombinovaným postižením.

1.2.7. **Církev řeckokatolická**²⁴ je mezinárodní křesťanská církev, která vznikla roku 1596 odštěpením od pravoslavi a připojením pod autoritu římských papežů, tedy jedna z tzv. uniatských církví. V ČR je od roku 1996 zřízen samostatný apoštolský exarchát. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska, v období 1950-1968 registrace odňata), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena a/ a e/ zákona, neprovozuje tedy v ČR žádné školy ani nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách²⁵. Církev řeckokatolická není identická s Pravoslavnou církví, byla s ní v letech 1950-1968 násilně sjednocena a na tuto dobu v bývalém Československu přestala samostatně existovat. Po jejím opětovném osamostatnění majetkové spory na dlouhou dobu ovlivnily vztahy obou církví. V ČR má církev 21 farností v sedmi děkanátech, bohoslužeb a dalších aktivit se mimo občanů ČR pravidelně účastní vysoký počet věřících ze zemí východní Evropy, hlavně z Ukrajiny a ze Slovenska, v ČR pracujících a majících zde trvalý pobyt. Církev vydává v ČR dvouměsíčník Exarchát a neperiodické sborníky, pro své členy pořádá řadu akcí se zaměřením na rodinu a provozuje sociálně právní poradnu.

1.2.8. **Církev Křesťanská společenství**²⁶ je sdružením 47 samostatných sborů a misijních skupin, které často vystupují pod samostatnými názvy, ale všechny patří mezi křesťanské evangelikální církve. Je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 20.6.2002, nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona²⁷. Pro své

²⁴ Církev řeckokatolická. Apoštolský exarchát Řeckokatolické církve v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.exarchat.cz/>

²⁵ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

²⁶ Církev Křesťanská společenství [2012: online]. Dostupné z: <http://www.kaes.cz/>

²⁷ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

členy i pro širší veřejnost pořádají jednotlivé sbory různé kulturní a společenské akce, shromáždění a přednášky, hlavním zaměřením sborů je činnost evangelizační.

1.2.9. **Slezská církev evangelická augsburského vyznání**²⁸ je křesťanská, protestantská církev, navazující na tradice luteránství. Charakteristická je silnou tradicí pietismu. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 v celém rozsahu zákona²⁹. V ČR má církev 21 sborů v pěti seniorátech, působí na území Moravskoslezského kraje, převážně na Těšínsku, kde její tradice sahají až do první poloviny 16. století. Sdružuje věřící české i polské národnosti. Prostřednictvím Slezské diakonie organizuje charitativní činnost, provozuje chráněné bydlení, pečovatelskou službu, stacionáře i domovy pro seniory, prostřednictvím Evangelizačního centra M.I.S.E. organizuje misijní a vzdělávací činnost, dále provozuje několik mateřských, tři základní a dvě střední školy. Vydává měsíčník Přítel-Przyjaciel a další, neperiodické publikace. Pořádá a spolupřádá množství kulturních a společenských akcí pro věřící i pro veřejnost. Od této církve se pro déletrvající neshody oddělila Luterská evangelická církev augsburského vyznání v ČR (v podstatě příznivci dřívějšího vedení, nařčení ze spolupráce s orgány státní moci před rokem 1989), partnerem je naopak Evangelická církev augsburského vyznání v ČR.

1.2.10. **Církev adventistů sedmého dne**³⁰ je křesťanská církev protestantského směru, která vznikla v 19. století v USA v rámci eschatologického hnutí. Dnes působí ve 206 zemích světa, na naše území se dostala ke konci 19. století. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1951, v období 1952-1956 registrace odňata), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 v celém rozsahu zákona³¹. V ČR má církev 143 sborů a 24 skupin ve dvou sdruženích. Církev je u nás známa především činností své organizace ADRA, poskytující pomoc při humanitárních katastrofách, ale též osvětovou činností sdružení Život a zdraví v oblasti zdravého životního stylu a organizací volného času dětí a mládeže v Klubu Pathfinder. Provozuje internetovou televizi HopeTV, internetové rádio AWR, vydavatelství Advent-Orion, vydávající m.j. časopisy Advent a Znamení doby. Dále provozuje VOŠ

²⁸ Slezská církev evangelická augsburského vyznání [2012: online]. Dostupné z: <http://www.sceav.cz/>

²⁹ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

³⁰ Církev adventistů sedmého dne [2012: online]. Dostupné z: <http://www.casd.cz/>

³¹ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

teologickou a pastoračně sociální, kde vychovává své duchovní a sociální pracovníky a dále jednu MŠ a ZŠ.

1.2.11. **Evangelická církev augsburského vyznání v ČR³²** je křesťanská, protestantská církev, navazující na tradice luteránství. Charakteristická je silnou tradicí pietismu. Vznikla transformací Slovenského evangelického sboru augsburského vyznání v Praze, jediného sboru Slovenské evangelické církve augsburského vyznání v bývalé ČSFR, působícího na území České republiky. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena a/ a e/ zákona, neprovozuje tedy v ČR žádné školy, ani nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách³³. V ČR má církev sedm sborů, z toho tři v Praze (jeden pro slovensky a jeden pro anglicky mluvící věřící) a čtyři na území Čech. V ČR vydává časopis *Evangelicus*. Na území Moravskoslezského kraje působí partnerská Slezská církev evangelická augsburského vyznání.

1.2.12. **Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice³⁴**, je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 26.5.2007 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona³⁵. Je v podstatě registrovaným zastupitelstvím Ruské pravoslavné církve, Moskevského patriarchátu, s farností v Karlových Varech, s chrámem svatých nej přednějších apoštolů Petra a Pavla. Registrace byla významně motivována vyřešením složitých majetkoprávních záležitostí, týkajících se právě chrámu sv. Petra a Pavla v Karlových Varech. Aktivita církve jsou regionální. Pravoslavná církev v českých zemích, další v ČR registrovaná církev, získala od Moskevského patriarchátu roku 1951 církevně-právní nezávislost (autokefalitu), v ČR tak působí souběžně dva registrované subjekty s identickou věroukou. Podobně jako Pravoslavná církev v českých zemích je i Ruská pravoslavná církev křesťanskou církví, jejíž bohoslužeb a dalších aktivit se mimo občanů ČR pravidelně účastní vysoký počet věřících ze zemí východní Evropy, ať již turistů či zaměstnanců s trvalým pobytem.

³² Evangelická církev augsburského vyznání v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.ecav.cz/>

³³ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

³⁴ Mrázek M., Vojtíšek Z. Nové registrace. In: Dingir [online]. 2008, 1. Dostupné z: http://www.dingir.cz/nove_registrace.shtml

³⁵ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

1.2.13. **Apoštolská církev**³⁶ je křesťanská evangelikální církev, řazená mezi církve letniční. Letniční hnutí působí na našem území od druhého desetiletí 20. století, nejprve jako Spolek rozhodných křesťanů, od roku 1951 jako neregistrovaná církev. Pod názvem Apoštolská církev je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1989), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 v celém rozsahu zákona³⁷. Na území ČR působí 43 sborů a 57 stanic. Církev provozuje VOŠ misijní a teologickou v Kolíně a vlastní nakladatelství Křesťanský život, které vydává časopis Život v Kristu a knihy s křesťanskou tematikou. Diakonie Apoštolské církve prostřednictvím svých občanských sdružení ACET a Filadelfie a dále ve spolupráci s různými mezinárodními organizacemi vyvíjí činnost v charitativní, misijní a sociální oblasti.

1.2.14. **Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü**³⁸ je jednou z několika linií tzv. tibetského buddhismu, tedy Diamantové cesty (Vadžrajána), která je zase (vedle Hínajány a Mahájány) jednou ze tří hlavních cest buddhismu. „*Vychází ze školy kagjüpa tradice tibetského buddhismu. Do učení a praxe této školy byli zasvěceni dánští manželé Hannah (*1946) a Ole Nydahlovi. Ole Nydahl (*1941) byl pak roku 1972 pověřen hlavou školy kagjüpa, XVI. karmapou, k zakládání center této školy v západním světě. U nás se mezinárodní společenství Buddhismus diamantové cesty poprvé veřejně prezentovalo roku 1994*“³⁹. Náboženská společnost je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 8.6.2007 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁴⁰. Na území ČR je jedinou registrovanou buddhistickou společností, nachází se zde 54 meditačních center a skupin bez pevné organizace, které pořádají meditace, kurzy a přednášky, otevřené i veřejnosti. Vydavatelství Bílý deštník vydává časopis Buddhismus dnes a publikace s buddhistickou tematikou. Nadační fond Nydahl se věnuje podpoře šíření této linie buddhismu.

1.2.15. **Křesťanské sbory**⁴¹ jsou volným sdružením sborů v rámci evangelikálního proudu křesťanství. Na našem území působí od druhého desetiletí 20. století. Jsou registrovány dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku

³⁶ Apoštolská církev [2012: online]. Dostupné z: <http://apostolskacirkev.cz/>

³⁷ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

³⁸ Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü [2012: online]. Dostupné z: <http://bdc.cz/>

³⁹ Mrázek M., Vojtíšek Z. Nové registrace. In: Dingir [online]. 2008, 1. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: http://www.dingir.cz/nove_registrace.shtml

⁴⁰ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁴¹ Křesťanské sbory [2012: online]. Dostupné z: <http://www.krestanskesbory.cz/dle/vedit21.php?id=4>

1956), mají oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena c/ a e/ zákona, nejsou financovány státem, nezřizují církevní školy a mimo to se, vzhledem ke své věrouce, nepodílejí na vojenské duchovní službě⁴². V ČR působí 48 sborů, každý z nich pořádá vlastní akce, většinou s křesťanským zaměřením.

1.2.16. **Bratrská jednota baptistů**⁴³ je křesťanská reformační evangelikální církev, sdružení samostatných baptistických sborů, součást Světového svazu baptistů. První baptistický sbor vznikl roku 1611 v Londýně, v kontinentální Evropě se hnutí rozšířilo v 19. století, na našem území začaly první baptistické sbory působit koncem 19. století, dnes jich zde působí 43. Církev je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1951), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmeno a/ zákona, nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách⁴⁴. Provozuje Vyšší odbornou školu sociální a teologickou Dorkas v Olomouci a Diakonii bratrské jednoty baptistů, která koordinuje sociální práci jednotlivých sborů, zajišťuje odborné kurzy a organizuje spolupráci se zahraničními sbory. Evropská baptistická federace mimo to v Praze provozuje vysokou školu s názvem Mezinárodní baptistický teologický seminář v Praze.

1.2.17. **Luterská evangelická církev augsburského vyznání v ČR**⁴⁵ je křesťanská, protestantská církev, navazující na tradice luteránství. Sdružuje věřící české i polské národnosti. Vznikla odštěpením od Slezské církve evangelické augsburského vyznání, pro déletrvající neshody v otázce očisty církve (v podstatě se jedná o příznivce dřívějšího vedení, nařčeného ze spolupráce s orgány státní moci před rokem 1989) a také kvůli odmítnutí příklonu původní církve k charismatickému hnutí a pietismu. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. od roku 1995, má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena b/ a e/ zákona, nepodílí se tedy na výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody atd. a nezřizuje církevní školy⁴⁶. V ČR má církev pět sborů, čtyři působí na území Moravskoslezského kraje a jeden v Praze.

⁴² Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁴³ Bratrská jednota baptistů [2012: online]. Dostupné z: <http://www.bjb.cz/>

⁴⁴ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁴⁵ Luterská evangelická církev augsburského vyznání v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://luterani-lecav.cz/>. Dostupné také z: <http://lecav-praha.unas.cz/>

⁴⁶ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

1.2.18. **Jednota bratrská**⁴⁷ je křesťanská, protestantská církev evangelikálního typu. Ve světě se můžeme setkat s touto církví též pod názvy Unitas fratrum či Moravian Church. Tradice církve sahají až k období husitských válek, k obnově tradic dochází počátkem 18. století, k obnově vlastní Jednoty bratrské na území ČR až po polovině 19. století. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmeno a/ zákona, nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách⁴⁸. V ČR má církev 28 sborů. Provozuje tři mateřské a základní školy, jednu misijní školu pro vlastní duchovní a jeden dům dětí a mládeže. Při jednotlivých sborech působí občanská sdružení, kluby, diakonie, nadace či mateřská centra, která vyvíjí činnost v charitativní a sociální oblasti, zaměřená jsou především na rodinu a děti.

1.2.19. **Evangelická církev metodistická**⁴⁹ je křesťanská církev protestantského směru, evangelikálního typu, navazující na tradice anglikánské církve a hlásící se k odkazu hnutí metodismu. Vznikla v Anglii v polovině 18. století, ale k nám se dostala z USA, z Texasu, ve 20. letech 20. století. Je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1951), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena a/ a e/ zákona, neprovozuje tedy v ČR žádné školy, ani nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách⁵⁰. V ČR má církev 12 sborů. Vydává vlastní časopis Slovo a život. Pro metodismus je typická evangelizace a sociální práce. Prostřednictvím své Diakonie provozují síť azylových domů, domů na půl cesty, mateřských center, pořádají akce, zaměřené na rodinu a děti, atd.

1.2.20. **Starokatolická církev v ČR**⁵¹ je křesťanská církev, která se postupně, do druhé poloviny 19. století, oddělila od církve římskokatolické. V jednotlivých zemích tvoří autokefální církevní společenství. Na našem území se rozšířila po roce 1870, převážně v řadách obyvatelstva německé národnosti, po roce 1900 v menší míře i mezi českým obyvatelstvem. V ČR je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7

---

⁴⁷ Jednota bratrská [2012: online]. Dostupné z: <http://www.jbcr.info/index.php?str=1&tp=1>

⁴⁸ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁴⁹ Evangelická církev metodistická [2012: online]. Dostupné z: <http://www.umc.cz>

⁵⁰ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁵¹ Starokatolická církev v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.starokatolici.cz/>

odst. 1 mimo písmena a/ a e/ zákona, neprovozuje tedy v ČR žádné školy, ani nezajišťuje vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách⁵². V ČR má církev 15 farností. Vydává vlastní časopis *Communio*, jednotlivé farnosti pořádají akce s církevním a kulturním zaměřením. Biskup Starokatolické církve působí na území ČR na základě dohody s Anglikánskou církví zároveň jako biskup-ordinář pro anglikánské věřící.

1.2.21. **Ústředí muslimských obcí**⁵³ je organizace, která sdružuje a zastupuje zatím tři muslimské obce, působící na území ČR a koordinuje jejich činnost. Je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 17.9.2004 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁵⁴. Přívrženci islámu se na naše území ve větším počtu dostávají od prvního desetiletí 20. století, po anexi Bosny Rakousko-Uherskem. První muslimská obec na našem území vznikla roku 1934 v Praze, po registraci Ústředí muslimských obcí vzniká roku 2007 muslimská obec v Brně a roku 2009 v Teplicích. Na území ČR se nacházejí dvě mešity, v Brně a v Praze, a několik modliteben. Ústředí muslimských obcí provozuje vlastní, stejnojmenné nakladatelství, jednotlivé obce potom vyvíjejí náboženské a v omezené míře i kulturní aktivity.

1.2.22. **Federace židovských obcí v ČR**⁵⁵ je členem významných světových židovských organizací, v ČR je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (recepce předpisů Rakouska-Uherska), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 mimo písmena a/, b/ a f/ zákona, nezajišťuje tedy vyučování nepovinného předmětu náboženství na vybraných státních školách, nevykonává duchovenskou službu v ozbrojených silách ČR, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody atd. a duchovní nemají právo zachovávat mlčenlivost v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství⁵⁶. V ČR existuje 10 samostatných židovských obcí a několik přidružených organizací a spolků. Je nutno říci, že většina osob židovské národnosti, mající státní občanství ČR, není registrována v žádné organizaci. Federace organizuje náboženskou a kulturní činnost (m.j. provozuje Židovské muzeum v Praze), sociální činnost (domov důchodců a dům s pečovatelskou službou v Praze) a vzdělávací

⁵² Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁵³ Ústředí muslimských obcí [2012: online]. Dostupné z: <http://www.umocr.cz/>

⁵⁴ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁵⁵ Federace židovských obcí v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/>

⁵⁶ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

činnost, ve spolupráci s Nadací Ronalda S. Laudera provozuje MŠ, ZŠ a gymnázium v Praze. Ve spolupráci s Universitou Karlovou se podílí na výuce judaismu na Filosofické fakultě a na Teologické fakultě husitské. Prostřednictvím nadace Dědictví, Nadačního fondu Zecher a Nadačního fondu obětem holocaustu provádí rekonstrukce významných židovských památek. Prostřednictvím nakladatelství Sefer vydává náboženskou literaturu, literaturu faktu, díla židovských autorů a dále vydává měsíčník Roš Chodeš.

1.2.23. **Višva Nirmala Dharma**⁵⁷ je náboženský systém duchovních a tělesných meditačních cvičení, vycházející z tradic hinduismu, z jedné z mnoha jeho tantrických škol, v tomto případě soustředěné kolem osobnosti Nirmaly Salvé-Šrívastavy, vystupující od roku 1970 pod jménem Šrí Mátadží Nirmala Déví. Na naše území se tento náboženský systém dostal po roce 1990, roku 1993 vznikla Společnost Sahadža jóga. Pod dnešním názvem je společnost registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 14.7.2007 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁵⁸. Jako většina indických duchovních systémů je i tento zaměřen spíše na jednotlivce a obsahuje některé pro Evropana poněkud kontroverzní normy chování, výchovy dětí, vztahů k rodičům apod. *Sahadža jogíní mají být připraveni vzdát se všeho, včetně svých nejbližších. Jako znepokojivý je hodnocen způsob výchovy dětí, které mohou být v nízkém věku připraveny o přítomnost rodičů a vychovávány kolektivně v prostředí značného vlivu indické kultury a jazyka. Stálá kritika morálky západní společnosti ze strany Šrí Matádží patří k faktorům, jejichž spolupůsobení sahadža jogínům neumožňuje snadné opuštění společenství a opětné začlenění do společnosti mimo něj. Podobně jako naprostá většina jiných nových náboženských hnutí prochází i mezinárodní společenství sahadža jogínů vývojem směrem k většímu začlenění do západní společnosti a k omezení diskutabilních prvků*⁵⁹. Náboženská společnost nemá pevnou organizaci, jednotlivá střediska pořádají meditace, kurzy a přednášky, otevřené i veřejnosti.

1.2.24. **Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v ČR**⁶⁰ je křesťanská církev. První misionář vyvíjel na území ČR misijní činnost již koncem 19. století,

⁵⁷ Sahadža jóga [2012: online]. Dostupné z: <http://www.nirmala.cz/>

⁵⁸ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁵⁹ Mrázek M., Vojtíšek Z. Nové registrace. In: Dingir [online]. 2008, 1. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: http://www.dingir.cz/nove_registrace.shtml

⁶⁰ Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů [2012: online]. Dostupné z: <http://www.cirkev-jezise-krista.cz/>

Československá misie Praha oficiálně vznikla roku 1929. Samotná církev byla založena Josephem Smithem v USA v roce 1830 a její příslušníci jsou známější pod označením „mormoni“. U nás je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace 1.3.1990), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1, písmena d/ a f/ zákona, může tedy konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky a její duchovní jsou oprávněni zachovávat povinnost mlčenlivosti v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství⁶¹. Ústředí církve se nachází v USA (Salt Lake City, Utah), v ČR je jedna misie, která má 13 kongregací (odboček). Církev vyvíjí intenzivní misijní činnost a prostřednictvím své mezinárodní sítě LDS Charities a LDS Family Services organizuje humanitární pomoc a sociální pomoc potřebným.

1.2.25. **Obec křesťanů v České republice**⁶² (též Hnutí za náboženskou obnovu) je náboženská společnost, působící na našem území od roku 1925. Založena byla roku 1922 ve Švýcarsku. U počátku této společnosti stálo antroposofické hnutí, dnes je názorově velmi otevřená a života společnosti se mohou účastnit lidé různého vyznání. V ČR je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 4.9.2002 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁶³. U nás působí pět sborů, organizují vlastní náboženské, kulturní a společenské akce, často zaměřené na děti a rodinu, společně vydávají čtvrtletník Okruh a střed.

1.2.26. **Církev Slovo života**⁶⁴ je řazena mezi křesťanské evangelikální nebo též letniční církve. Vznikla koncem 80. let 20. století v Praze pod názvem Voda života, roku 1994 se sloučila se švédskou evangelikální církví Livets Ord (Slovo života) a přejala její název. V ČR je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 6.8.2010 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁶⁵. Je charakteristická svou velmi aktivní misijní a evangelizační činností, pro kterou je někdy vnímána poněkud kontroverzně. V ČR působí osm samostatných sborů a pět misijních stanic, provozují vydavatelství Slovo života (dříve Dynamis), publikující křesťanskou literaturu.

---

⁶¹ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁶² Obec křesťanů v České republice [2012: online]. Dostupné z: <http://obec-krestanu.cz/>

⁶³ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁶⁴ Církev Slovo života [2012: online]. Dostupné z: <http://www.slovozivota.cz/>

⁶⁵ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

1.2.27. **Mezinárodní společnosti pro vědomí Krišny, hnutí Hare Krišna**⁶⁶ je hnutí, vycházející z tradic hinduismu, konkrétně z jednoho ze tří jeho hlavních směrů, z višnuismu. Toto hnutí založil roku 1966 A. C. Bhaktivédánta Svámí Prabhupáda v USA, na naše území se dostalo koncem 80. let 20. století. V ČR je společnost registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 21.11.2002 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁶⁷. Hnutí má v ČR tři centra, provozuje farmu Krišnúv dvůr u Postupic nedaleko Benešova, tři restaurace s názvem Góvinda, vydává časopis Náma Hatta a pořádá náboženské a kulturní akce. Poněkud kontroverzní stránkou tohoto hnutí je problém možného selhání duchovních autorit (guru), kterým jsou řadoví členové hnutí do značné míry oddáni.

1.2.28. **Církev Nová naděje**⁶⁸ je společenstvím malých křesťanských sborů evangelikálního či letničního typu, spojených u nás za účelem registrace. Je začleněna do celosvětové společnosti církví Church of God, první sbor tohoto typu vznikl v Clevelandu, ve státě Tennessee, tedy v USA roku 1886. V ČR je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 3.9.2009 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁶⁹. Na území ČR působí devět sborů, organizují vlastní náboženské, kulturní a společenské akce, často zaměřené na děti a rodinu.

1.2.29. **Česká hinduistická náboženská společnost**⁷⁰ vyznává směr hinduismu, který v Evropě rozšířil J. S. mahámandaléšvar paramhans svámí Mahéšvaránanda (též Svámídzí), autor knihy „Jóga v denním životě“, od roku 1972 nejprve v Rakousku a poté v dalších státech. V ČR je společnost registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 25.11.2002 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁷¹. Na území ČR působí čtyři sbory, které pořádají vlastní náboženské a kulturní akce.

1.2.30. **Církev živého Boha**⁷² je křesťanská církev, společenství malých sborů, které u nás vzniklo roku 2006 a hlásí se k odkazu Moravských bratří. Svůj počátek má

⁶⁶ Hare Krišna [2012: online]. Dostupné z: <http://www.harekrsna.cz/cvs/>

⁶⁷ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁶⁸ Církev nová naděje [2012: online]. Dostupné z: <http://www.nova-nadeje.cz/>

⁶⁹ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁷⁰ Česká hinduistická náboženská společnost [2012: online]. Dostupné z: <http://www.hinduismus.cz/>

⁷¹ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁷² Církev živého Boha [2012: online]. Dostupné z: <http://www.cirkevzivehoboha.cz/>

v hnutí víry, které vzniklo v USA v 70. letech 20. století. „*Toto hnutí navazuje na pentekostalismus, tradici, která zdůrazňuje zázračné působení Ducha svatého v prorokování, uzdravování, modlitbách v neznámých jazycích a v dalších mimořádných, zázračných jevech*“⁷³. V ČR je CNS registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 15.12.2007 a nemá oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1 zákona⁷⁴. V ČR vyvíjí vlastní náboženskou, kulturní a společenskou činnost 10 samostatných sborů.

1.2.31. **Náboženská společnost českých unitářů**⁷⁵ se začala v Československu formovat po roce 1922. Je liberální náboženskou společností věřících, volně vycházející z křesťanství, nicméně bez jednotného vyznání víry a bez vlastního zjeveného písma svatého. Spolupracuje s mezinárodní radou unitářů a univerzalistů, která má odhadem 300.000 členů. V ČR je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1930), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1, písmena c/, d/ a f/ zákona, může tedy být financována podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církví a náboženských společností, konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky a její duchovní jsou oprávněni zachovávat povinnost mlčenlivosti v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství⁷⁶. V ČR se nacházejí čtyři obce, které vyvíjejí vlastní kulturní, společenskou a sociální činnost.

1.2.32. **Novoapoštolská církev v ČR**⁷⁷ je křesťanská evangelikální církev, řazená mezi církve letniční. Začala se formovat kolem poloviny 19. století ve Skotsku a v Anglii. V ČR je registrována dle zákona č. 308/1991 Sb. (původní registrace roku 1956), má oprávnění k výkonu zvláštních práv dle § 7 odst. 1, písmena d/ a f/ zákona, může tedy konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky a její duchovní jsou oprávněni zachovávat povinnost mlčenlivosti v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství⁷⁸. V ČR se nachází 13 počtem členů nevelkých obcí, které vyvíjejí vlastní náboženskou a společenskou činnost.

⁷³ Mrázek M., Vojtíšek Z. Nové registrace. In: Dingir [online]. 2008, 1. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: http://www.dingir.cz/nove_registrace.shtml

⁷⁴ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁷⁵ Unitaria [2012: online]. Dostupné z: <http://www.unitaria.cz/>

⁷⁶ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁷⁷ Novoapoštolská církev v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://nak.cz/domaci/domaci/>

⁷⁸ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

1.3 Svazy církví a náboženských společností, registrované v ČR

1.3.1. **Ekumenická rada církví v České republice (ERC)** je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 19.7.2005. Jejími členy jsou následující církve a náboženské společnosti: Apoštolská církev, Bratrská jednota baptistů, Církve adventistů sedmého dne, Církve bratrská, Církve československá husitská, Církve římskokatolická, Českobratrská církev evangelická, Evangelická církev augsburského vyznání v České republice, Evangelická církev metodistická, Federace židovských obcí v České republice, Jednota bratrská, Pravoslavná církev v českých zemích, Slezská církev evangelická augsburského vyznání, Starokatolická církev v ČR. Církve římskokatolická má přidružené členství, Federace židovských obcí v České republice a Církve adventistů sedmého dne mají pozorovatelské členství. *„Předmětem činnosti Ekumenické rady církví v ČR je prohlubování závazku jednoty Kristovy církve a umožnění uskutečňování této jednoty ve společném svědectví, při společných bohoslužbách, teologických dialozích, modlitebních setkáních, při praktické spolupráci členských církví na úrovni celonárodní i místní a také při spolupráci s mezinárodními organizacemi sdružujícími církve a náboženské společnosti. ERC se zabývá koordinací obecně prospěšných aktivit, organizuje vzdělávací programy týkající se ekumenické problematiky. Usiluje, prostřednictvím sdělovacích prostředků a vlastní publikační činnosti, o předávání informací veřejnosti o životě církví, aby jejich tradice přispěly ke kulturnímu rozvoji společnosti“⁷⁹*. Na vlastních webových stránkách svaz svou činnost charakterizuje takto: *„Ekumenická rada církví v České republice je společenstvím křesťanských církví, které vyznávají Pána Ježíše Krista jako Boha a Spasitele podle Písem Starého a Nového Zákona a usilují uskutečňovat své poslání společně ke slávě jednoho Boha, Otce i Syna i Ducha svatého“⁸⁰*.

1.3.2. **Vojenská duchovní služba⁸¹** je registrována dle zákona č. 3/2002 Sb. od 4.2.2005. Jejími členy jsou následující církve a náboženské společnosti:

Církve adventistů sedmého dne, Církve bratrská, Církve československá husitská, Církve římskokatolická, Českobratrská církev evangelická. K 31. 12. 2012 pracovalo v armádě České republiky v rámci vojenské duchovní služby 29 vojenských kaplanů ze sedmi křesťanských církví. Předmětem činnosti je:

⁷⁹ Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [online]. [cit. 2012-12-21]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

⁸⁰ Ekumenická rada církví v České republice [online]. [cit. 2012-12-21]. Dostupné z: <http://www.ekumenickarada.cz/>

⁸¹ Duchovní služba AČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.kaplani.army.cz/index.php?id=49>

„1. zajišťování spolupráce a duchovní podpory pro vojenské křesťanské skupiny a sdružení, 2. provozování Pastoračního centra Vojenské duchovní služby, 3. organizování a zajišťování dalšího vzdělávání především v oblasti vojenské pastorace, 4. odborná publikační činnost“⁸².

---

⁸² Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [online]. [cit. 2012-12-21]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

2 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH NEREGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ, PŮSOBÍCÍCH V ČR

2.1 Církev a náboženské společnosti, které podaly návrh na registraci, řízení probíhá

2.1.1. **Církev husitská**⁸³ podala žádost o registraci 28.7.2010 a po zastavení řízení pro procesní nedostatky opětovně v listopadu 2011. Je křesťanskou, dle vlastních slov nábožensky liberální církví, začala se formovat v Teplicích po roce 2004, jako Občanské sdružení Mistra Jana Husa, názorovým odklonem od Církve československé husitské. Vydává vlastní měsíčník Trefa, vyvíjí, úměrně své nevelké členské základně, náboženskou a sociální činnost (akce bývají často zaměřeny na sociální spravedlnost a vlastenectví, někdy mívají politický obsah a poněkud kontroverzní rysy českého nacionalismu). Zajímavostí je, že odmítá restituce církevního majetku.

2.1.2. **Pivní církev**⁸⁴ podala žádost o registraci 27.4.2011. Nemá vlastní internetové stránky, pouze nepříliš aktivní facebookový profil, stručné informace o ní lze získat též na stránkách Parlamentních listů⁸⁵. Z těchto informací lze zjistit, že se jedná o recesistický projekt skupiny brněnské mládeže, parodující dle jejich názoru přepjaté a již překonané náboženské vyjadřování. Řízení bylo zatím přerušeno pro formální nedostatky a je pravděpodobné, že návrh na registraci církve bude zamítnut.

2.1.3. **Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev**⁸⁶ podala žádost o registraci 25.5.2011. Vznikla 11.8.2009 ve Lvově na Ukrajině, v prostředí činovníků Řádu svatého Bazila Velikého, odštěpením části z nich pod vedením bývalého kněze Olomoucké arcidiecéze Antonína Eliáše Dohnala, od Ukrajinské řeckokatolické církve. Vychází z katolického tradicionalismu, ostře se vymezuje vůči moderním proudům v křesťanství.

⁸³ Občanské sdružení Mistra Jana Husa [2012: online]. Dostupné z: <http://os-mjh.wz.cz/>

⁸⁴ Pivní církev [2012: online]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/Pivnicirkev>

⁸⁵ Parlamentní listy [2012: online]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Pivni-cirkev-zada-registraci-Aby-ukazala-ze-to-jde-217361>

⁸⁶ Ukrajinská pravověrná řeckokatolická církev [2012: online]. Dostupné z: <http://uogcc.org.ua/cz/>

2.1.4. **Církev víry**⁸⁷ podala žádost o registraci 10.10.2011. Toto letniční charismatické křesťanské hnutí je v ČR zastoupeno devíti samostatnými křesťanskými sbory, stejný počet jich je na Slovensku. Sbory pořádají vlastní náboženskou činnost a společenské akce se zaměřením na rodinu a děti.

2.2 Círky a náboženské společnosti, které podaly návrh na registraci, řízení bylo zamítnuto

Žádost o registraci byla zamítnuta níže uvedeným církvím a náboženským společenstvem (důvody zamítnutí jsou převzaty z referátu PhDr. Zdeňka Vojtíška⁸⁸):

2.2.1. **Ekumenická církev svatého Jana Jeruzalémského, řádu rytířů Rhodosu a Malty**, návrh na registraci podán 18.3.2002, registrační řízení bylo zastaveno s právní mocí od 25.10.2002, důvodem bylo zpětvzetí návrhu pro formální nedostatky, církvi bylo mimo to vytýkáno krátké, nepřilíš aktivní působení a především nejasný vztah k řádu Římskokatolické církve s názvem Rytířský a špitální řád sv. Jana Jeruzalémského na Rhodu a Maltě.

2.2.2. **Ukrajinská řeckokatolická církev**, návrh na registraci podán 26.8.2003, zamítnuto s právní mocí od 3.6.2004 pro formální nedostatky. Církvi byly mimo jiné vytýkány separatistické tendence. O registraci se patrně pokusila skupina, pokoušející se dnes registrovat pod názvem Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev.

2.2.3. **Židovské Centrum Chai**, návrh na registraci podán 27.4.2004, zamítnuto s právní mocí od 20.9.2004 pro formální nedostatky. Bylo také zjištěno, že některé podpisy na návrhu registračního řízení byly zfalšovány či vylákány podvodně.

2.2.4. **Arménská apoštolská pravoslavná církev**, návrh na registraci podán 22.2.2006, zamítnuto s právní mocí od 20.6.2006 pro formální nedostatky.

2.2.5. **Církev Nový Život**⁸⁹ podala návrh na registraci a v roce 2010 vzala svůj návrh na registraci zpět. Letničně-charismatické křesťanské hnutí, působící na našem území od 80. let 20. století.

⁸⁷ Církev víry [2012: online]. Dostupné z: <http://www.milost.cz/>

⁸⁸ Vojtíšek, Z. Neúspěšné návrhy na registraci náboženských společností podle zák. 3/2002 Sb. v letech 2002-2006 [online]. [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <http://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-Navrhy.pdf>

⁸⁹ Církev Nový život [2012: online]. Dostupné z: <http://www.novyzivot.cz>

2.3 Vybrané církve a náboženské společnosti, působící na území ČR, které nepodaly návrh na registraci

2.3.1. **Jedi** nebo též **Jediismus**⁹⁰ vznikl jako původně recesistické facebookové hnutí, které čerpalo námět ve fiktivním rytířském řádu z oblíbené filmové ságy Hvězdné války (Star Wars). Příslušníci tohoto řádu zde ovládají mystickou sílu, která jim propůjčuje různé psionické schopnosti. V současnosti stojí Jedi na pomezí mezi recesistickým hnutím a reálným náboženstvím, počet příznivců tohoto hnutí mezi mládeží se celosvětově odhaduje na půl milionu. Hnutí je značně individualistické a roztržité, nemá jednotnou ideologii, také přístup různých jedinců k samotnému hnutí se pohybuje od recese přes pokusy o vlastní zviditelnění až k vážně míněné snaze o založení nového náboženského směru.

2.3.2. **Scientologická církev**⁹¹ je mezinárodní organizace, kterou založil roku 1950 v USA L. Ron Hubbard. Prostřednictvím techniky, zvané „dianetika“, se snaží dosáhnout u jedinců, kteří si tento systém nauk o duchovním zdraví pokoušejí osvojit studiem scientologické literatury a později v placených kurzech duchovního poradenství (auditingu), duševního zdraví, odhalit skryté možnosti jejich duše a dosahovat vyšších úrovní (stupňů) duchovního vědomí. Církev bývá často kritizována pro vysokou míru komercializace své činnosti. Své stoupence si snaží získat i v programech, které zdánlivě s činností CNS nesouvisí. Například pro drogově závislé vyvinula tato CNS odvykací program v protidrogových centrech s názvem NARCONON, centra působí jako samostatné, od církve oddělené organizace⁹². Na druhé straně vyvíjí i aktivity, které nejsou vnímány tak kontroverzně, její dobrovolní duchovní například organizovali pomoc při povodních roku 2011. V ČR církev působí od počátku 90. let 20. století jako občanské sdružení.

2.3.3. **Hnutí Grálu**⁹³ je mezinárodní náboženská organizace, která se začala formovat v Německu ve 30. letech 20. století okolo osoby Oskara Ernsta Bernhardta. Vychází z knihy Poselství grálu, kterou napsal pod pseudonymem Abd-ru-shin a která obsahuje věroučné a esoterické prvky. V ČR činnost hnutí organizuje roku 1992 založená právnická osoba s názvem Nadace Hnutí Grálu v České republice. Hnutí vyvíjí náboženskou činnost a vydává časopis Svět Grálu, v ČR je rozčleněno do osmi

⁹⁰ Jediismus [2012: online]. Dostupné z: <http://www.jediismus.ic.cz/ona.html>

⁹¹ Scientologie [2012: online]. Dostupné z: <http://www.scientologie.cz/>

⁹² Vojtíšek, Z. V ušlechtilosti je síla. In. Dingir, 1/1999 [2012: online]. Dostupné z: http://www.dingir.cz/dingir/1999_1/clanky/D1999_1_10.html

⁹³ Hnutí Grálu [2012: online]. Dostupné z: <http://www.hnutigralu.cz/>

tzv. kruhů Grálu. Hnutí Grálu bývá veřejností často považováno za kontroverzní organizaci a médií bývá označováno za sektu. Dle názoru některých odborníků⁹⁴ není, tak jako v případě mnoha dalších skupin, označovaných za sekty, nebezpečné samotné hnutí, ale daleko spíše charismatictí jedinci, považující se za reinkarnovaného Abd-ru-shina a vytvářející kolem sebe izolované skupinky svých stoupců (viz. kauzy Josefa Škrly či Jana Dietricha Dvorského v ČR). Mimo rámec hnutí často vznikají pokusy o různé výklady knihy Abd-ru-shina, takto u nás vznikla například skupina **Pánovo společenství Svatého Grálu**⁹⁵.

2.3.4. **Církev sjednocení**⁹⁶ (též moonisté), celým názvem Společenství (též Asociace) Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanství, je hnutí, které roku 1954 v Jižní Koreji založil Son-mjong Mun. Věrouka hnutí vychází z křesťanství, ale obsahuje i prvky původního korejského náboženství, kultu osobnosti a je zajímavá i svým antikomunistickým zaměřením. Právě kult osobnosti, ultrapravicové zaměření, ale též antisemitské a protikřesťanské postoje, psychická manipulace se členy hnutí a jejich ekonomické využívání bývají této církvi nejčastěji připisovanými kontroverzemi. Na území ČR se hnutí začalo šířit koncem 60. let 20. století, do roku 1989 ilegálně. Ačkoli se při posledním sčítání k hnutí nepřihlásila ani stovka věřících, působí u nás a své webové stránky v češtině mají ještě další dvě organizace, touto církví založené, Federace rodin za světový mír a sjednocení⁹⁷ a Univerzální federace míru⁹⁸.

2.3.5. **Armáda spásy**⁹⁹ je mezinárodní křesťanská náboženská společnost, kterou založil roku 1895 v Anglii metodistický kazatel William Booth. Na území ČR je činná od roku 1919, po roce 1948 byla její činnost přerušena a opět obnovena až v roce 1990. Dnes působí jako občanské sdružení, má zde zatím 9 sborů, které vyvíjejí duchovní, ale především sociální činnost, například pečují o bezdomovce, nemocné či staré občany, o matky s dětmi, o děti a mládež. Armáda spásy provozuje 32 azylových domů, nocleháren a komunitních center, jeden domov seniorů, centrum pro mládež, zajišťuje ve spolupráci s věznicemi pomoc při péči o vězně a o propuštěné vězně.

⁹⁴ Ondráčková, D. J. Sekty a nová náboženská hnutí - bezpečnostní hrozba? In: Kriminalistika 2009, 3. [2012: online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=21350707&doctype=ART>

⁹⁵ Pánovo společenství Svatého Grálu [2012: online]. Dostupné z: <http://pssg.webnode.cz/>

⁹⁶ Unification Church News [2012: online]. Dostupné z: <http://unificationnews.com/>

⁹⁷ Federace rodin za světový mír a sjednocení [2012: online]. Dostupné z: <http://www.federacerodin.cz/>

⁹⁸ Univerzální federace míru [2012: online]. Dostupné z: <http://www.upf.cz/>

⁹⁹ Armáda spásy [2012: online]. Dostupné z: <http://www.armadaspasy.cz/>

2.3.6. **Česká evangelikální aliance**¹⁰⁰ (ČEA) je sdružením křesťanských evangelikálních CNS. Vznikla roku 1993, ale již od roku 1991 působila v rámci Československé republiky. Členy ČEA jsou Apoštolská církev, Armáda spásy, Církev bratrská, Církev Křesťanská společenství, Církev Nová naděje, Evangelická církev metodistická, Křesťanské sbory a Slezská církev evangelická augsburského vyznání. ČEA vznikla za účelem zlepšení spolupráce církví, blízkých evangelikalismu a zastupuje je při společných aktivitách v jednání s ostatními organizacemi a s orgány státní správy.

2.3.7. **Česká biskupská konference**¹⁰¹ (ČBK) je stálý sbor katolických biskupů České republiky, sdružující biskupy Církve římskokatolické a Církve řeckokatolické. Vznikla k počátku roku 1993, navázala na činnost Československé biskupské konference. Je církevní právnickou osobou, zřizovanou Apoštolským stolcem a sama je zřizovatelem dalších právnických osob, například Dílo Mariino (hnutí Focolare), Charita Česká republika apod.

---

¹⁰⁰ Česká evangelikální aliance [2012: online]. Dostupné z: <http://www.ea.cz/>

¹⁰¹ Česká biskupská konference [2012: online].
Dostupné z: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/ceska-biskupska-konference/>

3 ČINNOST CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ V ČR

3.1 Financování církví a náboženských společností

Základní podmínkou činnosti jakékoli organizace, tedy i CNS, jsou finanční prostředky. Registrované CNS, které splnily zákonné podmínky (a projevíly o financování zájem), jsou částečně financovány ze státního rozpočtu, tato situace byla dlouholetým provizoriem, definitivní řešení snad přinesl zákon č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi s platností od 1.1.2012. Oprávnění k financování ze státního rozpočtu dle § 7 odst. 1, písmeno c/ zákona č. 3/2002 Sb. mělo k 31.12.2012 celkem 17 CNS, vyjmenovaných v bodě 1.2. této práce. Další finanční prostředky pro svou činnost mohou tyto i ostatní CNS získat zejména příspěvky svých členů a dalších fyzických a právnických osob, příjmy z prodeje a pronájmu movitého, nemovitého a nehmotného majetku, úroky z vkladů, dary a dědictvím, sbírkami, půjčkami a úvěry, příjmy z podnikání nebo z jiné výdělečné činnosti, dotacemi, částečně též odečty z daní či daňovými úlevami. V oblasti školství, charitativní, sociální a zdravotní péče a při opravách, obnově a údržbě kulturních památek může být zdrojem i udělení grantu či poskytnutí peněz z prostředků například Ministerstva kultury, práce a sociálních věcí, zdravotnictví a pod.

Od 1.1.2013 byl systém financování výše zmíněných 17 CNS upraven ve smyslu zákona č. 428/2012 Sb. *„Tento zákon upravuje zmírnění některých majetkových křivd, které byly spáchány komunistickým režimem církvím a náboženským společnostem, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona státem registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi podle jiného právního předpisu (dále jen „registrované církve a náboženské společnosti“), v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 (dále jen „rozhodné období“) a vypořádání majetkových vztahů mezi státem a registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi“*¹⁰².

Těmto 17 CNS bude postupně navrácen zákonem stanovený nemovitý majetek a dále v třiceti ročních splátkách vyplacena stanovená finanční náhrada, uvedená v §15 zákona č. 428/2012 Sb. Dosavadní systém financování CNS ze státního rozpočtu mění §17 zákona, kde je v odst. 1-3 uvedeno: *„(1) Po dobu 17 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (dále jen „přechodné období“) stát vyplácí dotčeným církvím a náboženským společnostem příspěvek na podporu jejich činnosti (dále jen*

¹⁰² Zákon č. 428/2012 Sb. O majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). In: Sbírka zákonů České republiky. 2012, částka 155, s. 5474. [cit. 2013-01-10]

„příspěvek“). (2) V prvních třech letech přechodného období se výše příspěvku rovná částce poskytnuté dotčené církvi a náboženské společnosti na základě zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2011. (3) Výše příspěvku se od čtvrtého roku přechodného období každoročně snižuje o částku odpovídající 5 % částky vyplacené v prvním roce přechodného období¹⁰³. Tímto je řečeno, že, počínaje rokem 2030, přestanou CNS pobírat státní příspěvek a dojde k samofinancování všech CNS.

3.2 Sociální činnost CNS

V obecném povědomí jsou CNS zapsány jako organizace, které se kromě vlastní činnosti náboženské věnují zejména sociální činnosti, ať už se jedná o práci v různých charitativních organizacích, diakoniích, provozování domovů důchodců, domů s pečovatelskou službou, azylových domů, hospiců a pod. Sociální a charitativní činností se často zabývají i církevní řády, zejména ženské. K sociální činnosti CNS právem náleží i práce s rodinami a dětmi (dále viz. bod 3.8.). Z velké většiny zřizují jednotlivé CNS pro svou charitativní, sociální a zdravotní činnost samostatné právnické osoby, neziskové organizace, financování těchto právnických osob probíhá na podobném základu, jako financování ostatních právnických osob, založených za obdobným účelem v soukromém či veřejném sektoru.

Z historických a kulturních důvodů je v ČR sociální činnost doménou CNS, vycházejících z křesťanských základů a z judaismu. Potvrzuje to ostatně i výčet činnosti jednotlivých církví, uvedený v jejich stručné charakteristice. Islám, buddhismus a hinduismus nemají u nás tak dlouhou tradici a proto mají i daleko menší členskou základnu. Dále je třeba uvést, že hinduismus a buddhismus jsou v ČR často vnímány jako náboženství silně individualistická, zejména proto je sociální činnost, zaměřená mimo úzký okruh členské základny, spíše výjimkou.

3.3 CNS a vzdělávání

Právo zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu (§ 7, odst. 1, písmeno e/ zákona č. 3/2002 Sb.) má v ČR k 31.12.2012 celkem 10 CNS, vyjmenovaných v bodě 1.2. této práce. K 31.12.2012 provozovaly výše uvedené CNS 33 mateřských škol, 34 základních škol, 17 středních odborných škol, 20 gymnázií,

¹⁰³ Zákon č. 428/2012 Sb. O majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). In: Sbírka zákonů České republiky. 2012, částka 155, s. 5482. [cit. 2013-01-10]

13 vyšších odborných škol, jednu konzervatoř a 20 školských zařízení. Církevní školy jsou zařazeny do sítě škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, vzdělávání na nich probíhá za stejných podmínek, jako na školách veřejných a jsou jim poskytovány podobným způsobem též finanční prostředky. V rámci veřejných vysokých škol dále existuje několik teologických fakult, na jejichž vedení se podílí i členové většiny z výše uvedených CNS. Evropská baptistická federace mimo to v Praze provozuje vysokou školu s názvem Mezinárodní baptistický teologický seminář v Praze.

Právo vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu (§ 7, odst. 1, písmeno a/ zákona č. 3/2002 Sb.) má v ČR k 31.12.2012 celkem 9 CNS, vyjmenovaných v bodě 1.2 této práce. Náboženská výchova je vyučována na vybraných základních, středních a speciálních školách pověřenými zástupci CNS jako nepovinný předmět.

3.4 CNS a duchovenská služba

Právo pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranné léčení a ochranná výchova (§ 7, odst. 1, písmeno b/ zákona č. 3/2002 Sb.) má v ČR k 31.12.2012 celkem 16 CNS, vyjmenovaných v bodě 1.2. této práce, některé z nich se vzhledem ke své věrouce nepodílí na výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky.

Za účelem provádění duchovenské služby v armádě vznikla Duchovní služba AČR¹⁰⁴. K 31.12.2012 pracovalo v armádě ČR v rámci vojenské duchovní služby 29 vojenských kaplanů ze sedmi křesťanských církví.

V současné době je zvažováno založení Kaplanské služby Policie ČR v rámci Křesťanské policejní asociace¹⁰⁵ (KPA).

Na stránkách Vězeňské duchovenské péče¹⁰⁶ (VDP), nevládní organizace, mající formu občanského sdružení, je uvedeno 36 vězeňských kaplanů, vykonávajících vězeňskou duchovenskou službu, ale počet členů VDP, skutečně se podílejících na duchovenské péči, je dle VDP daleko vyšší. Duchovní pomoc ve věznicích je součástí tradice křesťanských církví, navštěvovat vězně patří mezi sedm skutků milosrdenství, součástí duchovenské péče je i pomoc bývalým vězňům při resocializačním procesu.

¹⁰⁴ Duchovní služba AČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.kaplani.army.cz/index.php?id=49>

¹⁰⁵ Křesťanská policejní asociace [2012: online]. Dostupné z: <http://www.kpacz.cz>

¹⁰⁶ Vězeňská duchovenská péče [2012: online]. Dostupné z: <http://www.vdpcr.eu/>

3.5 CNS a manželské právo

Právo konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu (§ 7, odst. 1, písmeno d/ zákona č. 3/2002 Sb.) má v ČR k 31.12.2012 celkem 21 CNS, vyjmenovaných v bodě 1.2 této práce. Obřad se vykonává veřejně, v přítomnosti dvou svědků, nutností je doložit oddávajícímu osvědčením z matriky, že byly splněny všechny požadavky zákona pro uzavření platného manželství a oznámit na matriku datum vykonaného sňatku. Zajímavostí je, že *„občanským soudem může být rozvedeno i církevně uzavřené manželství, které však může zůstat z církevního hlediska i nadále platné. Možnost rozluky uzavřeného manželství upravují vnitřní normy jednotlivých CNS různým způsobem“*¹⁰⁷.

3.6 CNS a zachování zpovědního tajemství

Právo zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství (§ 7, odst. 1, písmeno f/ zákona č. 3/2002 Sb.) má v ČR k 31.12.2012 celkem 20 CNS, vyjmenovaných v bodě 1.2. této práce. Tím není dotčena povinnost překazit trestný čin, uložená zvláštním zákonem¹⁰⁸.

3.7 CNS a ochrana památek

Ve vlastnictví CNS se dnes nachází značná část nemovitých a movitých kulturních památek. §9 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči uvádí, že *„Vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu.“*¹⁰⁹ Pokud vlastník tyto povinnosti nedodrží, stát má prostřednictvím orgánů státní správy dle §15 odst. 1 výše uvedeného zákona mimo jiné *„...právo rozhodnout, že se nezbytná opatření pro zabezpečení kulturní památky provedou na náklad jejího*

¹⁰⁷ Svoboda, F. Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Brno, 2007. Strana 12. [cit. 2012-09-17b]. Dostupné z: http://www.e-cvns.cz/soubory/Legislativni_prostredi_CNS.pdf

¹⁰⁸ § 167 trestního zákona

¹⁰⁹ Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.), ve znění pozdějších změn. In: Portál veřejné zprávy [online]. [cit. 2013-01-11a]

*vlastníka...*¹¹⁰ nebo, dle §15 odst. 3 tuto kulturní památku výjimečně až vyvlastnit. Vzniká zde zajímavý vztah, kdy stát financuje CNS, které by měly z poskytnutého příspěvku na svou činnost m.j. kompletně financovat opravu kulturních památek. Také problém financování údržby kulturních památek ve vlastnictví CNS je tedy spojen s dořešením restitucí církevního majetku ze strany státu. Řešení, které by umožňovalo údržbu a opravy kulturních památek v dostatečné míře, nebylo dlouho přijato pro svou politickou neprůchodnost. Podle průzkumu veřejného mínění společnosti STEM¹¹¹ z konce roku 2011 bylo proti vyrovnání s církvemi 69 % občanů, 60 % občanů dle dalšího průzkumu STEM¹¹² z téhož období nepovažovalo CNS za užitečné instituce a nepřálo si tedy, aby byly financovány ze státního rozpočtu.

Při údržbě kulturních památek mají CNS stejné možnosti ucházet se o státní finanční prostředky z různých programů jako ostatní právnické osoby soukromého nebo veřejného sektoru, významnou položku tvoří také sbírky a dary, včetně darů ze zahraničí a dále příjmy z vlastní hospodářské činnosti.

3.8 CNS a práce s rodinou a dětmi

Názory na funkci a společenskou hodnotu rodiny jsou různé u různých typů CNS, hlavní roli zde hraje to, z jakých kořenů příslušná CNS vychází. Rozdílná jsou pojetí CNS, vycházejících z křesťanství a judaismu, z islámu či z východních směrů náboženství, tato pojetí se samozřejmě také měnila a mění s dobou a společenskou situací. Pro církve, vycházející nějakým způsobem z křesťanských tradic, je dnes v podmínkách České republiky práce s rodinou a dětmi jednou z nejdůležitějších činností mimo oblast vlastní věrouky. Úspěšnost práce s rodinou, dětmi a mládeží, zvláště u menších církví, také přímo ovlivňuje počet členů a sympatizujících.

Aktivity CNS v této oblasti jsou rozsáhlé. Krajinými mezemi života každého jednotlivce jsou narození a smrt, tyto dvě události hluboce zasahují do chodu každé rodiny a patří také k tradičním projevům aktivity každé CNS. Naproti tomu osvětová činnost, zaměřená proti umělému přerušování těhotenství a zvláště boj proti legalizaci eutanazie jsou prvky, které se k aktivitám většiny CNS zařadily až v posledních desetiletích. K dalším obvyklým činnostem CNS náleží příprava snoubenců

¹¹⁰ Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.), ve znění pozdějších změn. In: Portál veřejné zprávy [online]. [cit. 2013-01-11b]

¹¹¹ STEM – Středisko empirických výzkumů [online]. 28.12.2011. [cit. 2012-12-14] Dostupné z: <http://www.stem.cz/clanek/2306>

¹¹² STEM – Středisko empirických výzkumů [online]. 27.12.2011. [cit. 2012-12-15] Dostupné z: <http://www.stem.cz/clanek/2304>

k manželství, řešení rodinných problémů a podpora rodin s dětmi prostřednictvím manželských poraden, různých kurzů a přednášek, tematických večerů nebo tematických pobytů rodin s dětmi. Na tyto základní aktivity dále navazuje pořádání různých sportovních turnajů pro mládež i dospělé, kulturních akcí, přednášek, koncertů, výletů, besed, jazykových kurzů atd. Tyto aktivity nejsou v naprosté většině případů určeny pouze pro členy a sympatizanty dané CNS, ale bývají přístupné širší veřejnosti.

4 SEKTY A SEKTÁŘSTVÍ V CÍRKVÍCH A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTECH

„Sekta je v současné době velmi frekventovaným termínem. V rámci určitého zjednodušení se tímto pojmem označuje většina forem alternativní či netradiční religiozity“¹¹³, uvádí P. Mühlpachr. Slovo sekta může mít mnoho významů v závislosti na tom, zda je použito v odborné religionistické či sociologické literatuře, v kriminologii nebo ve sdělovacích prostředcích. Jako náboženská sekta bývá označována, ve smyslu studie V. Profanta a I.O. Štampacha¹¹⁴, CNS, která vznikla :

a) oddělením od větší, starší, často již většinovou společností kladně či přinejmenším neutrálně přijímané náboženské společnosti ve snaze o její reformaci,

b) jako nová, většinou malá náboženská společnost, stojící mimo již zavedené náboženské směry nebo se od nich svým pojetím víry výrazně odlišující.

Dále lze také za sektu označit :

c) náboženskou společnost, ve které se objevují autoritářské tendence, fanatismus, snaha o uzavřenost, nesnášenlivost vůči osobám stojícím mimo tuto společnost či selekce informací,

d) náboženskou společnost, která svým stoupencům skutečně či domněle škodí, u které je předpokládáno používání techniky tzv. vymývání mozku, násilí, popřípadě se zde dokonce projevují sebepoškozující, vražedné či sebevražedné tendence.

V prvních dvou případech je pojem sekta významově neutrální. Je třeba si uvědomit, že mnoho dnes již zavedených CNS včetně křesťanství v tomto smyslu vzniklo jako sekta a často i bylo po svém vzniku jako sekta označováno. Ještě dnes bývají jako sekta označováni například adventisté, jehovisté, ale v Evropě i vyznavači některých buddhistických nebo hinduistických směrů a muslimové. A pokud by společnost začala, tak jako někteří křesťanští autoři, označovat slovem sekta veškeré mimokřesťanské nebo též odlišně orientované křesťanské CNS, zjistili bychom, že velká část lidstva žije v sektách.

Značná část sdělovacích prostředků pod pojmem sekty nejčastěji rozumí náboženské skupiny, uvedené pod body c) a d) a slovo sekta tím získává hodnotící a jednoznačně negativní význam, ale literatura odborná či nábožensky zaměřená takto

¹¹³ Mühlpachr, P. Sociální patologie. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2001. Strana 44. ISBN 80-210-2511-5.

¹¹⁴ Profant V., Štampach I. O. Co je a co není sekta. In: Dingir [online]. 3 (4), 2000, str. 5-6. Dostupné z: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>

často označuje i některé CNS, uvedené pod body a) a b). Různý obsah pojmu sekta může vést k několika nepříjemným důsledkům. Jak uvádí (volně zpracováno) mimo jiné například Zdeněk Vojtíšek¹¹⁵, shodnou se uživatelé pojmu sekta z řad laiků i odborníků na tom, že takto označená CNS je vnímána jako náboženská společnost, která je svou činností ve vztahu ke společnosti v určitém napětí. Toto napětí veřejnost často vnímá jako potenciální nebezpečí a za příčinu tohoto nebezpečí považuje samotnou existenci sekty. Z historie jsou samozřejmě známy případy, kdy sekta znamenala pro společnost či přinejmenším pro své členy ohrožení tělesného či duševního zdraví, ale samotné napětí je nejčastěji způsobeno pouze faktem, že sekta představuje pro své okolí něco neznámého, nového, netradičního apod. Toto napětí může být naopak vyvoláno pouze nedůvěřivou až nepřátelskou reakcí veřejnosti, novost a nezvyklost nemusejí samy o sobě znamenat nebezpečí. Faktor času často napětí ve vztahu společnosti k nové CNS, označované jako sekta, samovolně redukuje. Navíc CNS samotné mají tendenci přizpůsobovat se určitým způsobem tlaku veřejného mínění tak, aby přestaly být vnímány jako cizorodý prvek ve společnosti, popřípadě, při nárůstu členské základny, aby splnily podmínky registrace a dosáhly tak některých výhod registrovaných CNS. Příčinou výjimky z tohoto přirozeného procesu redukce napětí může být na jedné straně snaha vůdců sekt o zachování svého vlivu, na druhé straně ale také vyhrčená reakce společnosti.

Pokud se ještě vrátíme k bodu a), kdy sekta vzniká oddělením od větší a starší CNS, je třeba dodat, že v případě tendencí některých členů k reformě CNS ještě nemusí dojít k rozdělení takové CNS a ke vzniku sekty, ale pouze ke vzniku více či méně uzavřené, fundamentalistické či naopak reformátorské skupiny uvnitř CNS, která může vykazovat znaky sekty dle bodů b), c) či d) a bez ohledu na vnímání takové skupiny veřejností může být v některých případech i potenciálně nebezpečná. K rizikovým jevům, které má veřejnost tendenci vnímat pouze u nových, nepůvodních či svým chováním atypických skupin, může docházet také u zavedených CNS, pokud převládá tendence fundamentalistické a začne se objevovat snaha o uzavřenost, o výraznější vymezení vůči nečlenům či nevěřícím, nesnášenlivost a potíže s dialogem. Takové případy jsou označovány jako sektářství v CNS (volně dle studie V. Profanta a I.O. Štampacha¹¹⁶).

---

¹¹⁵ Vojtíšek, Z. Typ „církev“ a typ „sekta“. In: Profant V., Štampach I.O. Co je a co není sekta. In: Dingir [online]. 3 (4), 2000, str. 5-6. Dostupné z: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>

¹¹⁶ Profant V., Štampach I. O. Co je a co není sekta. In: Dingir [online]. 3 (4), 2000, str. 5-6. Dostupné z: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>

Jako příklad výskytu nesporně nebezpečných sektářských skupin uvnitř etablovaných náboženství lze uvést islám, kde v rámci hlavních větví (například sunnitě, šíité, atd.) vznikají početné fundamentalistické i reformátorské skupiny, politická hnutí, ale i militantní organizace. Nejznámější jsou ze sunnitského prostředí vzešlé fundamentalistické, nábožensko-politické hnutí Tálibán, které na dlouhou dobu ovládlo Afghánistán, nebo militantní teroristická organizace Al-Káida, která stojí v pozadí mnoha teroristických činů, atentátů a únosů po celém světě. Zvláště v současné islámské společnosti, která prochází krizí, možná srovnatelnou s obdobím reformace ve společnosti křesťanské a cítí se být ohrožena jinými, přinejmenším ekonomicky úspěšnějšími modely společnosti a je tak velmi citlivá na podněty zvenčí, lze někdy jen velmi těžko oddělit členy a příznivce sektářských skupin od členů etablovaných církví, což v konečném důsledku vede k rostoucímu napětí mezi islámem a příznivci ostatních náboženství. Zde je ovšem na místě říci, že problematika vztahů islámské a křesťanské společnosti daleko přesahuje nejen téma této práce, ale i problematiku sekty a sektářství obecně.

Vzhledem ke všemu výše uvedenému se dnes v religionistické literatuře a v odborné literatuře vůbec často ustupuje od používání označení sekta a toto označení se nahrazuje například pojmem „alternativní náboženské hnutí“ nebo přímo popisem, jak konkrétní CNS vznikla či jaké je pojetí víry jejich členů, popřípadě čím by mohla být nebezpečná společnosti a svému okolí nebo svým členům. *„Vedle termínu sekta bývají používány i termíny kult, netradiční náboženství, alternativní religiozita, nekonvenční náboženské hnutí, nové náboženské směry nebo hnutí, na akademické půdě se nejvíce ujal pojem nové náboženské směry“*¹¹⁷. S pojmem sekta operuje spíše kriminologie, kde je sekta vymezena jednoznačně negativně, jako *„...náboženské seskupení, které dlouhodobě působí na sebehodnocení jednotlivců takovým způsobem, že tito lidé docházejí k psychické újmě, která bývá charakterizována především ztrátou individuality, sníženým sebevědomím, sníženou schopností žít samostatně bez skupiny a bez jejího vůdce. Mají strach z vnějšího světa mimo skupinu. U mladých lidí dochází k hlubším změnám osobnosti, často i v důsledku ovlivňování jednotlivce skupinou specifickými metodami nátlaku, sugescí, rituály, izolací, půstem a dalšími.“*¹¹⁸.

Pokud se zaměříme na hlavní znaky nebezpečných alternativních náboženských hnutí, ať již stojí uvnitř či mimo zavedené CNS, jsou to nesnášenlivost,

¹¹⁷ Chmelík, J. Sekty. Kriminálnístika [online]. Ročník XXXVI, 2003, 2 [cit. 2013-10-07a]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

¹¹⁸ Chmelík, J. Sekty. Kriminálnístika [online]. Ročník XXXVI, 2003, 2 [cit. 2013-10-07b]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

fanatismus a pocit výlučnosti. K dalším charakteristickým rysům řadí Štampach¹¹⁹ uzavřenost, pramenící z pocitu, že svět je nebezpečný, fundamentalismus, jednoduchý a trochu primitivní přístup k pramenům bez přihlídnutí k dobovému určení, autoritářství a utajování organizační struktury i vlastní nauky při misijním působení. Americký sociolog Ronald Enroth udává jako hlavní znaky nebezpečných skupin následující, přičemž uvádí, že ne všechny sekty musí mít nutně všechny tyto znaky:

- „- *vůdce skupiny, který autoritativně vyžaduje naprostou oddanost*
- *vyznání a hodnoty skupiny jsou v protikladu k vyznání a hodnotám převládající kultury*
- *pocit výlučnosti skupiny, jež disponuje „pravdou“*
- *zákonictví s množstvím pravidel a omezení*
- *důraz na pocity a emoce*
- *pocit pronásledování*
- *strach ze sankcí a trestů za neposlušnost*
- *tajnostkářství*
- *odpor proti duchovním církvě“¹²⁰*

Definovat nebezpečí některých alternativních náboženských hnutí pro společnost a jedince by bylo nad rámec této práce, zjednodušeně lze říci, že jsou nebezpečné, pokud porušují platné zákony ČR, zejména § 5 zákona č. 3/2002 Sb, citovaný v bodě 1.1 této práce. Jejich nebezpečí, jak uvádějí například Hassan¹²¹ a Chmelík¹²² (upraveno, zkráceno), dále spočívá v tom, že rozsáhle manipulují osoby, které s nimi přišly do kontaktu. Pokud taková osoba projeví zájem o činnost skupiny, která náleží mezi nebezpečná alternativní náboženská hnutí, tedy sekty ve smyslu bodů c) a d), postupně projde různými stadii manipulace. Nejprve je zahrnuta láskou a pozorností, toto „love bombing“ bývá často příčinou, proč se mladý, zvědavý člověk, ale i citově strádající či ve společnosti dostatečně neukotvený jedinec začne o skupinu důkladněji zajímat. V konečném důsledku mohou však pokusy o začlenění se do skupiny a o plnění stále náročnějších požadavků vést až k úplnému podřízení se skupině a vedoucímu skupiny.

---

¹¹⁹ Štampach, I. O. Sekty a nová náboženská hnutí. Naděje a rizika. Praha: Oliva, 1995. ISBN 80-85942-01-1.

¹²⁰ Enroth, R. In: Chmelík, J. Sekty. Kriminálnístka [online]. Ročník XXXVI, 2003, 2 [cit. 2013-10-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

¹²¹ Hassan, S. Jak čelit psychické manipulaci zhoubných kultů. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1994. ISBN 80-85880-03-2.

¹²² Hassan, S. Jak čelit psychické manipulaci zhoubných kultů. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1994. ISBN 80-85880-03-2.

Destruktivní vliv různých skupin na osobnost svých členů je samozřejmě ve své intenzitě odlišný, ale některé základní rysy mohou být všem skupinám společné. Tyto základní rysy uvádí většina autorů odborných prací, které se nějakým způsobem dotýkají téma alternativních náboženských hnutí, následující charakteristika tohoto destruktivního vlivu volně vychází z knihy *Nebezpečí sekt* autorů R. Blažka, V. Pokorného a J. Telcové¹²³: Tyto skupiny často dělí svět na my (dobro) a oni (zlo), navíc absolutní dobro reprezentují pouze názory vůdce či vůdců skupiny, takže postupně dochází k unifikaci myšlení členů a k jejich podřizování se vůdci jako dokonalé autoritě. Podřízení se autoritě nemusí být členy nutně vnímáno jako omezení, spíše jako přenesení odpovědnosti za své činy a rozhodnutí na někoho jiného. U členů navíc narůstá pocit viny, protože je stále obtížnější plnit náročné požadavky vedení skupiny. Láska a pozornost, dříve poskytovaná automaticky, je najednou dostupná pouze za požadovaný výkon, naopak, pokud člen nepodává žádaný výkon, je v něm vyvoláván pocit viny za vlastní selhání. Členové se stávají stále závislejší na vůdci či vedení skupiny, což postupně přináší jejich sociální a společenskou izolovanost, je v nich vyvoláván pocit, že jejich rodiče, nejbližší přátelé a spoluzaměstnanci ohrožují zájmy skupiny. V tomto stadiu je potom pro členy velmi těžké takovou skupinu opustit, naopak, hrozba vyloučení ze skupiny je příčinou růstu závislosti. Nebezpečný je také vliv skupiny na děti svých členů. Závislost členů na vůdci či vedení skupiny může vést výjimečně až k naprostému zpřetrhání vztahů s rodinou a okruhem přátel, ke ztrátě vlastní vůle, k odevzdání veškerého majetku vedení skupiny, v krajním případě může vést až k projevům agrese vůči společnosti či k sebeobětování se členů.

Pro skupiny s takto destruktivním vlivem na své členy platí odstavec, který v závěru své knihy uvádí J.-M. Abgrall¹²⁴: *„Sekty jsou závažným nebezpečím pro duševní zdraví. Musíme si naléhavě uvědomit, jak jsou nakažlivé. Občan se musí naučit rozlišovat mezi náboženskou tolerancí a neposkytnutím pomoci osobě v nebezpečí. I když někteří lidé podporují úchylinky myšlení nečinným přihlížením, či dokonce tím, že dávají své dovednosti a znalosti do služeb gurua, musíme si uvědomit, že nástrojem sekt jsou ideologie totalitního typu a proto musí být potírány jako neslučitelné s lidskou důstojností“*.

---

¹²³ Blažek, R., Pokorný, V., Telcová, J. *Nebezpečí sekt*. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s., 2002. ISBN 80-86568-07-5

¹²⁴ Abgrall, J.-M. *Mechanismus sekt*. Praha: Karolinum, 2000. Strana 232. ISBN 80-7184-774-7

5 POČET OBYVATEL, UDÁVAJÍCÍCH SVOU PŘÍSLUŠNOST K CNS A POČET VĚŘÍCÍCH

Tabulka : Obyvatelstvo podle náboženského vyznání dle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) 1991, 2001 a 2011, seřazeno sestupně dle počtu věřících, hlásících se k jednotlivým církvím či náboženským společnostem roku 2011

Obyvatelstvo celkem	10.302.215	10.230.060	10.436.560
Bez vyznání	4.112.864	6.039.991	
Bez náboženské víry			3.604.095
Nezjištěno	1.665.617	901.981	
Neuvedeno			4.662.455
Věřící celkem	4.523.734	3.288.088	2.168.952
Věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti			1.463.584
Registrované církve a náboženské společnosti :			
Církev římskokatolická	4.021.385	2.740.780	1.083.899
Českobratrská církev evangelická	203.996	117.212	51.936
Církev československá husitská	178 036	99 103	39.276
Pravoslavná církev v českých zemích	19.354	22.968	20.628
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	14.575	23.162	13.097
Církev bratrská	2.759	9.931	10.872
Církev řeckokatolická	7.030	7.675	9.927
Církev Křesťanská společenství	33.130	14.020	9.387
Slezská církev evangelická			8.162
Církev adventistů sedmého dne	7.674	9.757	7.394
Evangelická církev augsburského vyznání v ČR			6.645
Ruská pravoslavná církev v ČR			5.844
Apoštolská církev	1.485	4.565	4.934
Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü			3.487
Křesťanské sbory	3.017	6.927	3.458
Bratrská jednota baptistů	2.544	3.622	3.208
Luterská evangelická církev a.v. v ČR			2.591
Jednota bratrská			2.156
Evangelická církev metodistická	2.855	2.694	1.952
Starokatolická církev v ČR	2.725	1.605	1.736
Ústředí muslimských obcí			1.442
Federace židovských obcí v ČR	1.292	1.515	1.132
Višva Nirmala Dharma			1.100
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v ČR			926
Obec křesťanů v ČR			884

Církev Slovo života			857
Mezinárodní společnosti pro vědomí Krišny, hnutí Hare Krišna			675
Církev Nová naděje			430
Česká hinduistická náboženská společnost			427
Církev živého Boha			371
Náboženská společnost českých unitářů	365	302	155
Novoapostolská církev v ČR	427	449	98
Ostatní a nepřesně určené	21 085	221 801	
Obecné zápisy (2012):			
Katolická víra (katolík)			71.138
Křesťanství			13.034
protestantská/evangelická víra			8.211
Buddhismus			2.632
Islám			1.943
Pohanství			863
Judaismus			345
Hinduismus			210
Neregistrované církve a hnutí (2012):			
Jedi			15.070
Scientologická církev			374
Hnutí Grálu			232
Anglikánská církev			115
Církev sjednocení (moonisté)			65
Věřící, nehlásící se k církvi či náboženské společnosti (2012)			705.368

Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z: www.czso.cz

V tabulce lze zjistit počty osob, hlásících se při třech SLDB, provedených po roce 1989, k CNS, v případě SLDB 2011 též počet osob, které se označily jako věřící bez vyznání. Česká republika je dlouhodobě považována za stát s velmi vysokým počtem ateistů. Tento fakt dokládá v poslední době například průzkum chicagské university, publikovaný u nás 19.4.2012 pod názvem „Češi jsou neznabozi, trumfla je jen bývalá NDR“¹²⁵ na serveru Aktuálně.cz. Dle výsledků tohoto průzkumu je u nás podíl věřících pouze 20%, což z České republiky činí stát s nejvyšším počtem ateistů na světě (pravdou ovšem je, že tento průzkum zahrnoval pouze 30 států světa, převážně v křesťanském prostoru a také, že v geografickém prostoru bývalé NDR činil podíl věřících pouze 13%). Patrně poslední velký průzkum na toto téma, za účasti 50.000 respondentů, provedla agentura WIN-Gallup International, výsledky publikovala

¹²⁵ Češi jsou neznabozi, trumfla je jen bývalá NDR. In: Aktuálně.cz, 19.4.2012 [online]. [cit. 2013-01-13b]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=741799?>

28.12.2012 m.j. Katholische Presseagentur Österreich¹²⁶. Největší podíl ateistů je podle tohoto průzkumu ve Francii (29%), následuje Česká republika (30%), Japonsko (31%) a Čína (47%), tabulce vévodí Ghana (96%), Nigérie (93%) a Arménie (92%), zhruba uprostřed se umístilo Německo (51%).

Velmi nízký počet věřících je u nás často zdůvodňován dlouhým obdobím socialismu, kdy byla víra a zejména institucionalizované náboženství považováno za nepřátelskou ideologii a věřící byly ve společnosti přinejmenším znevýhodňováni. Tomu, že to není jediná příčina, napovídá tradičně vysoký podíl věřících v Polsku, ale též vyšší podíl věřících v Ukrajině, na Slovensku, nemluvě o Arménii, která se jako postsocialistický stát umístila na třetím místě v podílu věřících ve společnosti. Vysvětlení lze také hledat například v nižší oblíbenosti církve vůbec a katolické církve obzvláště z různých historických důvodů (husitská tradice, následky třicetileté války, násilná rekatolizace, odpor vůči Rakousko-Uhersku a jeho silné katolické tradici atd.).

Zajímavý pohled na problematiku víra kontra ateismus a podíl věřících ve společnosti přinesl již zmiňovaný průzkum¹²⁷, který poukázal na přímou úměru počtu věřících s počtem chudých v dané zemi, když upozornil na fakt, že čím chudší jsou vrstvy obyvatelstva, tím vyšší je podíl věřících v nich. Tento závěr podtrhuje m.j. část zprávy Výboru pro sociální ochranu, předložené na zasedání Rady EU 17.2.2012 a publikované na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí¹²⁸, kde je uvedeno: *“Česká republika patří v současnosti mezi členské státy Evropské unie s nejnižší hodnotou souhrnného ukazatele „míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením“. Ta v roce 2010 dosáhla 14,4 procenta a jednalo se o 1 495 tis. osob. Míra ohrožení příjmovou chudobou byla v Česku nejnižší z celé EU a představovala 9,0 procenta. Silná materiální deprivace se týkala 6,2 procenta populace a byla nižší než průměr EU. Podíl osob žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou činil v roce 2010 6,4 procenta. I tento ukazatel je v ČR v porovnání s ostatními členskými státy EU velice příznivý.“* Dá se říci, že s výsledky průzkumu částečně koresponduje i rozložení počtu věřících v jednotlivých krajích České republiky, kraje s tradičně vyšším podílem věřících mají často v rámci České republiky podprůměrnou životní úroveň a naopak.

¹²⁶ Katholische Presseagentur Österreich. 19.4.2012 [online]. [cit. 2013-01-13a]. Dostupné z: <http://www.kathpress.at/site/nachrichten/database/51595.html>

¹²⁷ Katholische Presseagentur Österreich. 19.4.2012 [online]. [cit. 2013-01-13b]. Dostupné z: <http://www.kathpress.at/site/nachrichten/database/51595.html>

¹²⁸ Ministerstvo práce a sociálních věcí 16.3.2012 [online]. [cit. 2013-01-14]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/12637>

6 ZNALOSTI OBYVATEL O ČINNOSTI CÍRKVÍ A O NÁBOŽENSKÉ VÝCHOVĚ V ČR

Jako povinný předmět probíhá náboženská výuka na většině škol, provozovaných jednotlivými CNS. Organizování a realizaci náboženské výchovy v základních, středních a speciálních školách, zřizovaných orgány státní správy, řeší Metodický pokyn MŠMT s účinností od 1.9.2003¹²⁹. Náboženská výchova je zde organizována formou výuky nepovinného předmětu náboženství, vykonávají ji pověřeni zástupci registrovaných CNS, majících k tomu oprávnění. O počtu žáků, navštěvujících tento nepovinný předmět na veřejných školách, neexistují přesné statistické údaje. Pro srovnání, Církev římskokatolická uvádí ve své výroční zprávě za rok 2010¹³⁰, že předmět, vyučovaný jejími pověřenými zástupci, navštěvovalo celkem 42 271 žáků a studentů, dalších cca 16 500 dětí a mládeže absolvovalo výuku náboženství mimo školu (např. na farách apod.). Počet žáků obou stupňů základních škol přitom v tomto roce činil 791.000¹³¹. Mimoškolní výuka náboženství probíhá v rámci jednotlivých farností (sborů, obcí atd. dle organizace příslušných CNS), často jako doplňková, rozšiřující výuka pro absolventy náboženské výuky na veřejných školách (ta je, co se týká počtu školních hodin, omezena). Mimo to se lze setkat s výukou náboženství prostřednictvím všeobecně vzdělávacích, popřípadě tématicky zaměřených kursů, určených pro veřejnost¹³².

Pokud chceme hovořit o vlivu, který má dnes činnost CNS na myšlení a chování jedince ve vztahu ke svému okolí, k rodině a ke společnosti, je třeba si uvědomit, že síla vlivu je v první řadě přímo úměrná úrovni znalostí daného jedince o činnosti CNS. Na obou stupních základní školy navštěvuje či alespoň po určitou dobu školní docházky navštěvovalo výuku náboženství necelých deset procent žáků, tito žáci měli možnost seznámit se blíže s činností jedné či několika registrovaných církví, majících oprávnění vykonávat na školách výuku. Tito žáci pocházejí z rodin věřících rodičů či rodičů, majících k církvím kladný či neutrální vztah a při SLDB 2011¹³³ se většina z nich zařadila mezi věřící. Lze předpokládat, že ze zbývajících 90% žáků základních škol se

¹²⁹ Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k organizování a realizaci náboženské výchovy v základních, středních a speciálních školách. Č.j. 25029/2002-22. Praha, 27.6.2003. [online]. Dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/metpokyn.htm>

¹³⁰ Výroční zpráva Církve římskokatolické za rok 2010. [online]. Dostupné z: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/ceska-biskupska-konference/vyrocní-zpravy/>

¹³¹ Týdeník školství. Školní rok 2010/2011 - počty žáků. [online]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2010/25/skolni-rok-2010-2011-pocty-zaku/#.UMiDRKzcgY>

¹³² Dle sdělení Mgr. Pavla Pokorného, faráře Církve římskokatolické, autorce, dne 21.8.2012

¹³³ Sčítání lidu, domů a bytů 2011. In: Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

v praxi s činností CNS nesetkala ani jedna desetina a počet žáků, majících alespoň minimální zkušenost s praktickou činností CNS tak koresponduje s počtem dospělých, kteří se při SLDB 2011 označili jako věřící (nikoli pouze jako příslušníci CNS).

Znalost činnosti CNS u střední a starší generace je ovlivněna tím, že v letech jejich základní školní docházky výuka náboženství rozhodně nepatřila mezi běžné a rozšířené předměty. Nebyla přímo zakázána, byla ovšem velmi omezena a její navštěvování mělo často za následek sankce pro rodiče a pro žáky samotné, mimo jiné též znemožnění studia na středních a vysokých školách. Přesto nelze obecně říci, že by znalosti o činnosti CNS u střední a starší generace byly nižší. Počet členů CNS byl velmi nízký, ale počet věřících se před rokem 1989 patrně příliš nelišil od dnešního stavu, rodiče dnešní starší generace, zvláště Ti, pocházející z venkova, menších měst a zvláště z tradičně křesťanských krajů jako Vysočina, Podkrkonoší, Jižní Čechy a Jižní Morava, patřili k věřícím a ani změna režimu v roce 1948 je nepřinutila vzdát se víry, spíše se jejich víra stala více či méně skrývanou. Dalším důvodem pro to, seznámit se blíže s činností CNS, byl pro část dnešní střední a starší generace pasivní (pro menší část i aktivní) odpor k vládnoucímu režimu a touha alespoň vnitřně se od tohoto režimu osvobodit a odlišit. Nutno je také zmínit, že příslušníci složky, vládnoucí tomuto státu v letech 1948-1989, činnost CNS sledovali a byli s ní seznamováni při výuce (byť si o tom, co se při výuce dozvídali, nelze dělat velké iluze).

Náboženství, víra a historické tradice (a nutno podotknout, že tyto tři vlivy byly takřka po celou historii lidstva velmi úzce spjaté, neboť proces sekularizace byl završen až ve 20. století a většinou pouze ve státech, vyrůstajících na křesťanském základu) ovlivňovaly přímo i nepřímo celospolečenské hodnoty i žebříčky osobních hodnot populace po celou historii lidstva. Česká republika rozhodně netvoří výjimku, naše vnímání světa vychází z křesťanských hodnot, i když to na první pohled již není tak patrné.

To, jaký má dnes činnost CNS vliv na myšlení a jednání lidí, je také závislé na popularitě samotných CNS, na tom, jak jsou současnou společností přijímány a hodnoceny. Po roce 1989 došlo k nárůstu popularity CNS, dokládají to i výsledky SLDB 1991 (viz. kapitola 6), při kterém se jako věřící označil historicky nejvyšší počet obyvatel (od roku 1948). Tehdejší popularita církví souvisí především s padesátiletým obdobím jejich útlaku, právě CNS patřily k organizacím, které s tehdejším vládnoucím režimem spolupracovaly pouze v nejnútnejší míře a v očích obyvatel tohoto státu si získaly určitý morální kredit. Při SLDB 2001 (viz. kapitola 6) klesl počet lidí, kteří se označili jako věřící, o více než jeden milion a při SLDB 2011 (viz. kapitola 6) se oproti

roku 1991 jako věřící označila necelá polovina lidí (2.175.087 osob), přičemž třetina z tohoto počtu se nepřihlásila k žádné z registrovaných církví. Je na vyhodnocení religionistů, proč došlo a stále dochází k tak prudkému poklesu popularity CNS v České republice, svou roli zcela jistě sehrává otázka církevních restitucí.

Původní záměr rychle vyřešit odluku církve a státu a umožnit CNS samofinancování se nepodařil. Schválení zákona o církevních restitucích, tento krok, který by byl v letech, následujících bezprostředně po roce 1989, patrně přijat širokou veřejností pouze jako jeden z mnoha dalších nutných zákonů a bez zbytečných emocí, se dnes stal předmětem politického boje. Politické strany usilují o potenciální hlasy voličů, strany z levicové části spektra a strany extremistické využívají proticírkevních nálad části obyvatel, jejich nechuť nadále zvyšovat dluh státního rozpočtu a nesouhlas s restitucemi je jedním z jejich hlavních lákadel pro voliče. Pravicové strany, které většinou naopak vyřešení restitucí církevního majetku ve svém politickém programu uváděly, ale v praxi dlouho nepřicházely s návrhem zákona, který by byl schopen projít parlamentem a senátem. Malé politické strany z okruhu politického středu se snaží vyjít vstříc momentální náladě ve společnosti a často neváhají svůj postoj k restitucím dle této nálady i změnit. Výsledkem je politická manipulace, která vede ke stále více vyhraněnému vnímání církevních restitucí, k názorovému rozdělení společnosti a k rostoucí averzi části obyvatelstva České republiky vůči CNS vůbec. Pro sdělovací prostředky je toto dnes velmi emotivní téma církevních restitucí také lákavé, takže čtenář novin nebo divák televize sleduje v podstatě v přímém přenosu tento neustálý „boj církve o morální kredit“. Dále je uvedeno několik ukázek z literatury a ze sdělovacích prostředků:

Spisovatel Pavel Filipi¹³⁴ se v úvodu své knihy ptá: *„Ztratily církve již zcela svůj kredit ve společnosti? Vystřídají je zcela nové organizace nebo bude následující věk ve znamení naprosté individualizace, opovrhující každou formou náboženských institucí?“* Spisovatelka Lenka Procházková mu ve svém rozhovoru, publikovaném na stránkách portálu Vaše věc¹³⁵, nepřímo poskytuje odpověď: *„Římskokatolická církev ztratila u české veřejnosti kredit už počátkem devadesátých let, když místo duchovní obrody, kterou sliboval kardinál František Tomášek, začala usilovat o majetky.“* *„Bohatá církev nikdy nebude mít mravní kredit“*, přizvukuje nadpis článku deníku Haló noviny z 11.12.2012¹³⁶.

¹³⁴ Filipi, P. Církev a církve. Kapitoly z ekumenické eklesiologie. Vydání 1. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000. ISBN 80-85959-58-5

¹³⁵ Vaše věc [2013: online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: <http://www.vasevec.cz/vip-blogy/lenka-prochazkova-exkluzivne-pro-vasi-vec-jedna-se-o-tunel>

¹³⁶ Haló noviny. [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: <http://halonoviny.cz/articles/view/471164>

„Za posledních 20 let svobody klesl počet věřících na jednu čtvrtinu, zatímco počet duchovních stoupl o 100% a částka vydávaná státem na činnost církví se více než zdvojnásobila na 1,44 miliard korun ročně. Přesto chce vláda bez právních a historických podkladů darovat velkou část majetku národa těmto několika málo soukromým skupinám, jejichž morální kredit prudce klesá. Vyzýváme vás k odmítnutí navrhovaného zákona. Připojte se k nám!“ Tolik závěr textu „Výzva okrádaných“, jejímž autorem je politická strana Věci veřejné¹³⁷.

„Váš kredit ve společnosti je poměrně vysoký. Jak ukázal třeba jeden z posledních průzkumů v MF Dnes, mnoho českých osobností si dokáže představit Tomáše Halíka jako prezidenta. Čím to podle vás je, že podobný kredit u nás dnes nemá katolická církev jako celek a mnoho lidí ji vnímá spíše záporně?“ Takto se ptal redaktor internetového časopisu Christnet Tomáše Halíka¹³⁸ v říjnu roku 2002. Dostalo se mu následující odpovědi: *„Proč církev jako celek nemá kredit? Kredit každé skupiny je dán tím, zda má dost lidí, kteří jejím jménem kompetentně vstupují do veřejného prostoru. Naše církev se chová, jako by to nevěděla anebo o to nestála; těch lidí má málo, nové nepřipravuje a k starým se nechová moc dobře, takže mnozí z nich časem zatrpknou.“*

Jedním ze specifických důsledků, které neustále diskutované téma církevních restitucí přineslo, je fakt, že o církvích již raději mlčí ti, kteří by měli mluvit, tedy církve samotné a věřící. CNS sice na svých internetových stránkách a v úzkém okruhu stoupenců své požadavky na vrácení nemovitého majetku obhajují, ale s odůvodňováním společenské prospěšnosti takového kroku ve sdělovacích prostředcích a ve veřejném prostoru, za aktivní podpory věřících, spíše šetří. K problematice restitucí se naopak ve sdělovacích prostředcích často vyjadřují lidé, kterým taková vyjádření, ať již ve smyslu církevních restitucí kladná či záporná, mohou sloužit ke zvyšování popularity. Mimo představitelů politických stran jsou to především umělci. Jako příklad záporného postoje k restitucím lze uvést vyjádření zpěváka Janka Ledeckého¹³⁹ na stránkách časopisu Deník.cz: *„Z mého pohledu katolická církev nemá žádnou autoritu, jde o ekonomicko-politický spolek, jímž byla vždycky“*. Příkladem kladného postoje k restitucím je „Provolání osobností k majetkovému vyrovnání státu

¹³⁷ Výzva okrádaných [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: <http://spravedlivevyrovnani.cz/cs/?p=114>

¹³⁸ Halík, T. Rozhovor pro internetový časopis Christnet v říjnu 2002 [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: http://www.halik.cz/rozhovory/christnet_rijen2002.php

¹³⁹ Ledecký, J. Rozhovor pro Deník.cz [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/zpevak-ledecky-katolicka-cirkev-nema-na-majetek-zadny-moralni-narok-20120903.html

a církvi¹⁴⁰ na stránkách deníku Parlamentní listy, které podepsali m.j. Jiřina Jirásková, herečka, Lucie Bílá, zpěvačka, Dagmar Havlová, herečka a mnozí další.

Nevyřešené restituční církevní majetku, téma ve své podstatě původně morální a ekonomické, tak, vzhledem k přístupu politických elit, médií, populárních osobností a CNS samotných, přerostlo v téma politické a v téma, které nyní rozděluje společnost. Počet příspěvků v internetových diskuzích na téma náboženství, víra či církevní restituční dnes často převyšuje i počty příspěvků v tématech sport nebo televizní seriály. Častým znakem internetových diskuzí je, kromě razance vyjádření, heslovitosti a síly přesvědčení o správnosti vlastního názoru také vulgární jazyk, díky kterému jsou většinou obtížně publikovatelné. Jako příklad těch slušných lze uvést dva příspěvky z rozsáhlé diskuze ke studii „Češi jsou neznabozi, trumfla je jen bývalá NDR“¹⁴¹, uveřejněné na serveru Aktuálně.cz: Jindřich Jiřík zde tvrdí, že „*všechny církve jsou jen prostředky k manipulaci s naivními ovečkami, založené na podvodu!*“, Helena Houzarová zase: „*Ateisti diskutují o Bohu - případ pro zasmání. Bože, ochraňuj je před vlastní zaslepeností*“.

Při hodnocení vlivu, který má činnost CNS na myšlení a chování osob ve vztahu ke svému okolí, vycházíme ze svých znalostí, které jsme získali přímo (výuka, rodičovské vzory) či zprostředkovaně (literatura, sdělovací prostředky) a ze svých přímých zkušeností. Získané znalosti byly ovlivněné postojem osob, které nám je předávaly, naše zkušenosti jsou subjektivní, subjektivitě se při hodnocení činnosti CNS pouze obtížně vyhneme. Považuji za přínosné uvést v závěru práce na vlastním příkladu, jak se lidé, vyrůstající v ateistickém prostředí, v praxi mohou setkávat s činností CNS a jak je tato činnost může ovlivňovat.

Pocházím z rodiny nepraktikujících katolíků, sama jsem byla vychovávána jako ateistka. S činností Církve bratrské, sbor Poděbrady jsem se seznámila náhodou, roku 1993, při hledání zaměstnání. Byla jsem upozorněna na nedostatečnou znalost angličtiny a proto jsem začala docházet na kurs s rodilým mluvčím, který pořádal právě výše uvedený sbor. Asi po půl roce mi přišla nabídka k účasti na týdenní akci „English camp“, kde probíhá výuka angličtiny pro děti i rodiče. První akce jsem se zúčastnila se svou rodinou, druhé a dalších s postupně se rozrůstajícím počtem dalších rodin s dětmi z okruhu našich známých. Během těchto akcí jsme se všichni (podotýkám, že mezi námi nebyl ani jeden člen některé z CNS) dle vlastního zájmu a dobrovolně účastnili či

¹⁴⁰ Provolání osobností k majetkovému vyrovnání státu a církvi. In: Parlamentní listy, 8.8.2012 [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Provolani-osobnosti-k-majetkovemu-vyrovnaní-statu-a-cirkvi-242251>

¹⁴¹ Češi jsou neznabozi, trumfla je jen bývalá NDR. In: Aktuálně.cz, 19.4.2012 [online]. [cit. 2013-01-13a]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=741799?>

neúčastnili různých sportovních akcí, ale i přednášek z psychologie, sociologie a náboženství. Postupně jsme se blíže seznámili s okruhem asi 90 lidí, sdružených ve sboru Církve bratrské v Poděbradech, s několika osobami z jiných sborů této církve, se skupinou američanů, kteří na území české republiky vykonávali misijní činnost a okrajově i s příslušníky spolupracujících církví (Církev adventistů sedmého dne, Global partners). Činnosti těchto církví jsme se nepravidelně účastnili po dobu asi patnácti let. Během této doby jsme dle vlastních sil a přesvědčení vypomáhali při pořádání různých charitativních, ale i kulturních a sportovních akcí. Příprav i akcí samotných se často účastnili a dodnes různou měrou účastní také mé dvě děti a děti rodin z okruhu mých známých. Ani já samotná, ani nikdo z mé rodiny není členem žádné CNS, v okruhu mých nejbližších je několik přesvědčených ateistů a dokonce i výrazně proticírkevně zaměřených lidí. Jak dřívější představený sboru této církve, Mike Bowden, tak současný představený, Ing. Petr Geldner i s manželkami a dětmi rozšířili okruh našich nejbližších kamarádů a často se na oplátku účastní námi pořádaných a rozhodně necírkevních akcí. Na závěr ještě jeden zajímavý fakt: nikdo z těchto tří jmenovaných CNS se mne doposud nezeptal na mé vyznání a na můj postoj k CNS.

Další moje zkušenost s CNS se váže k činnosti Církve římskokatolické. I když jsem byla ve věku asi tří let pokřtěna a přibližně do svých šesti let jsem s babičkou nepravidelně docházela do nymburského kostela na mši, hlubší zkušenost o činnosti této církve jsem získala až mnohem později. Při jedné z návštěv městečka Jablonné nad Orlicí jsme s rodinou zašli do místního kostela. Farář zde zrovna asistoval u opravy varhan. K mému velkému překvapení to byl můj bývalý spolužák z nymburské základní školy. Dávno se vytratil z mé mysli, pamatuji si jen, že to byl obyčejný kluk, samá poznámka, známky nevalné. Pamatoval si mne pozval nás na návštěvu na faru. Vnímala jsem jeho pozoruhodný myšlenkový i lidský posun. Postupně jsem poznávala, jak ve spolupráci se starostou a městskou radou sehnal peníze na rekonstrukci kostela a fary, vybudoval u fary velké dětské hřiště s trampolínou, ve farní zahradě vlastníma rukama postavil altán s krbem a otevřeným ohništěm jako prostor pro pořádání oslav a setkání s přáteli, založil řadu kulturních a sportovních kroužků (na faře je i klubovna s pingpongovými stoly) a dělá obci kronikáře. Během našich návštěv jsme se mohli zúčastnit několika mší v jeho farnosti, ale také pečení svatomartinských rohlíčků, turnaje ve stolním tenisu, dětské hry honba za pokladem, což je vše samozřejmě pouze výseč z činností pana faráře Mgr. Pavla Pokorného, k jehož povinnostem dále patří i návštěvy rodin, nedělní oběd v rodině z jeho farnosti, poslední útěchy atd.

Zajímavou zkušenost s jednáním několika zástupců jedné a téže CNS jsem učinila při činnostech, které jsou patrně nejvíce spojeny s CNS a se životem samotným. Jsou jimi narození dítěte a s tím související křest a smrt člověka a s ní související pohřeb. Mgr. Jaroslav Václav Pekárek je trvalý jáhen litoměřické diecéze v Nymburku. Až do babiččiny smrti jsem ho znala pouze z jejího vypravování. „Je to hodný člověk“, říkala, „až budeš něco potřebovat, obrať se na něho“. Bohužel, první, co jsem nakonec potřebovala, byla bohoslužba v kostele a proslov v krematoriu na babiččině pohřbu. Ujal se organizace a vše připravil, aniž bych vůbec musela něco zajišťovat sama. Další prosba, se kterou jsem se na něho obrátila, byla prosba o křest obou mých dětí. V této záležitosti nás ovšem požádal, abychom si jeho účast na křtu nejprve domluvili s tehdejším nymburským farářem (jeho jméno si již bohužel nepamatuji, vím jen, že byl polské národnosti). Stalo se něco, co jsem nečekala. Dotyčný pan farář se rozohnil, že farář je přece on, že křtiny povede sám a nedosti na tom, když křtiny tak velké, nejméně dvacet dětí najednou. Chtěla jsem malé křtiny v rodinném kruhu, navíc, farář požadoval ještě jakýsi přípravný kurs pro rodiče a pro kmotry, protože nikdo z uvedených nebyl příslušníkem CNS. Po ostřejší výměně názorů mého manžela a pana faráře jsem odcházela se slzami v očích přesvědčena, že moje děti asi pokřtěny nebudou. Tou dobou sloužil na hradecké diecézi, v Poděbradech, pan farář František Lukeš. Znali jsme se léta a při jedné z návštěv se mě jen tak mezi řečí zeptal, jaké byly křtiny. Přiznala jsem že žádné nebyly a vyprávěla mu svůj příběh. Upřímně řečeno, byl šokován. I když byl z jiné diecéze, než pod kterou spadal Nymburk, termín křtin byl dohodnut okamžitě a na otázku, zdali budeme nuceni absolvovat nějaký přípravný pohovor, řekl jen: „Chcete, aby byly vaše děti pokřtěny? Tak řekněte ano. A pohovor je hotový“. Jsem vděčná za každé setkání s člověkem, který lásku a porozumění dovede nadřadit příkazům a směrnicím, který respektuje přání a názor toho druhého, byť se zcela neshoduje s jeho představami. Když dva dělají totéž, v žádném případě to nemusí vždy být totéž.

S církvemi (v mém případě vycházejícími z křesťanství) mám obecně dobrou zkušenost jako občan, jako žena a také jako matka, která po nějaký čas dávala své děti do církevních kroužků. Nevnímám činnost CNS jako cosi, co by mělo společnost rozdělovat. Věřící a nevěřící nejsou samostatné kategorie lidí, lidé se podle mne daleko spíše dělí na ty, kteří jsou ochotni vyjít druhému vstříc, pomoci mu, popřípadě ho alespoň morálně podpořit a na ty, kteří pomoc neposkytnou (ale většinou ji také ani nečekají). Být členem CNS rozhodně automaticky neznamená patřit k té první uvedené skupině. Podle mých životních zkušeností je ale mezi členy CNS vyšší

pravděpodobnost takové lidi potkat. Osobně tak mohu potvrdit pravdivost dvou ze čtyř tezí, které ve své knize vytyčil a kterých platnost se pokusil dokázat J. Sokol¹⁴²: „*V náboženství nejde o pouhé poznání, nýbrž o vedení života, o dobré jednání*“. „*Jako lidský život je i náboženství ze samé povahy věci vždy nějak společenské*“.

---

¹⁴² Sokol, J. Člověk a náboženství. Praha: Portál, 2004. Strana 11. ISBN 80-7178-886-4.

ZÁVĚR

„*Jako lidský život je i náboženství ze samé povahy věci vždy nějak společenské*“¹⁴³. Tímto citátem jsem si dovolila zakončit poslední část své bakalářské práce a použiji jej i v závěru této práce, ve které jsem se zaměřila na náboženství jako na společenský jev. Ve snad až příliš faktografické první části je charakterizována činnost CNS v České republice a její legislativní rámec, pojednáno je zde též o aktivitách, které jsou nebo mohou být vnímány jako společensky nebezpečné. Součástí práce je dále analýza vývoje počtu členů CNS v České republice po roce 1989 a pohled na způsob a možnosti získávání informací o aktivitách církví, náboženských společností a sekt.

Popis činnosti náboženských společností vychází především z internetových stránek dané CNS a z jejich publikací či periodik. Popis a charakteristika možné společenské nebezpečnosti této činnosti vychází z velkého množství publikací různých autorů, lze říci, že problematika sekt a alternativních náboženských hnutí je pro autory atraktivní a je velmi dobře zpracována, lze zde vysledovat různé pohledy na případnou společenskou nebezpečnost těchto skupin i na roli státu, kterou by měl při jednání s takovými skupinami zastávat. Charakteristika vlivu etablovaných CNS na myšlení a chování jedince v české společnosti a v současné době je naopak předmětem studií velmi zřídka.

Po dokončení teoretické části bakalářské práce a předběžném vyhodnocení sociologického šetření více než stovky respondentů se cítím oprávněna konstatovat, že příčinou není patrně jen obtížná interpretace získaných výsledků a potíže s transformací individuální zkušenosti jedince do obecně platných tezí, ale také obecná nechuť respondentů odhalovat, byť anonymně, své privátní názory. Citát v úvodu, ale též celý obsah knihy, ze které tento citát pochází, dotvrzuje, že náboženství je především společenským jevem. Ano, institucionalizované náboženství je záležitost společenská. Vnímání a hodnocení tohoto jevu, jeho vliv na naše myšlení a chování, stejně jako úroveň znalostí o něm, jsou ovšem ryze individuální. Stejně tak individuální je víra osob, stojících mimo CNS.

Vzhledem k obsáhlosti zpracovávaného tématu bylo po dohodě s vedoucím bakalářské práce upuštěno od praktické části práce. V textu práce jsou nicméně využita data a výsledky šetření Českého statistického úřadu, Ministerstva kultury ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a výsledky sociologických šetření jiných

---

¹⁴³ Sokol, J. Člověk a náboženství. Praha: Portál, 2004. Strana 11. ISBN 80-7178-886-4.

autorů. Je zájmem autorky dále pracovat na dané tematice v rámci diplomové práce. Zde bude výzkumné šetření dodrženo, přičemž budou využity též výsledky autorkou již provedeného sociologického šetření 102 respondentů.

Pro další autory, kteří se zaměří na téma „činnost CNS v České republice“ uvádím závěrem příklad odpovědí respondentů na jednu z otázek ze sociologického šetření. Odpovědi dle mého názoru přesně dokumentují jednak nutnost naprosto přesné formulace otázky a za druhé též možné obtíže při jejich interpretaci.

Na otázku „Měla by náboženská výchova být vyučovacím předmětem na základních školách? (uvedte prosím pouze jednu možnost z odpovědí ano-ne)“ zaškrtno 80 respondentů možnost „ne“, 20 respondentů „ano“, dva uvedli (slovně) „nevím“. U odpovědi „ano“ připsal jeden respondent „pouze historie“, což trochu jinými slovy napsali dva respondenti také u odpovědi „ne“ (dle nich by měla být vyučována pouze historie náboženství nezávislým učitelem). Dva respondenti uvedli u odpovědi „ne“ poznámku „pouze jako volitelný předmět“, jeden u odpovědi „ano“ poznámku „na střední škole jako volitelný předmět“. Pokud krátce vyhodnotíme odpovědi, zjistíme, že hned v pěti případech ze 102 odpovědí jsou zdánlivě i tak rozdílné možnosti jako „ano“ či „ne“ v podstatě zaměnitelné. Zároveň vyvstává otázka, nakolik by nahrazení pojmu „náboženská výchova“ z hlediska respondentů spíše neutrálním pojmem „historie náboženství“ ovlivnilo odpovědi. Za zamyšlení stojí také výraz „nezávislý učitel“, respondent patrně zastává ne zcela opodstatněný, zato však rozšířený názor, že ateista je více nezávislý, než věřící.

Právě otázku zavedení náboženské výchovy (nebo historie náboženství) na školách považuji za velmi důležitou a osobně mne velmi překvapuje vysoký počet záporných odpovědí respondentů. Dějiny lidstva jsou po většinu času dějinami náboženství a dobře znát vliv a činnost různých náboženských skupin v historii dává šanci orientovat se v nabídce současných CNS a nedostat se pod vliv některé z těch potenciálně nebezpečných. Alespoň rámcově se orientovat v obsahu věrouky nejdůležitějších světových náboženství a mít možnost setkání se zastánci těchto náboženství zvyšuje pravděpodobnost rozpoznat případnou snahu o manipulaci a také na ni správně reagovat.

Na závěr této bakalářské práce je možné konstatovat: Víra a příslušnost k určitému náboženskému (tak jako i politickému) učení je součástí osobnosti člověka. Vyvíjí se od narození v závislosti na výchově v rodině, ve škole, na společenské situaci, na získaných znalostech a zkušenostech. Projevuje se v činech každodenního života a záleží pouze na míře ztotožnění, jak často a v jakých situacích je vnitřně

prožívána a navenek praktikována, a také na schopnostech člověka, jak je předávána rodině a přátelům či šířena dále.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

- Abgrall, J.-M. *Mechanismus sekt.* Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-774-7
- Blažek, R., Pokorný, V., Telcová, J. *Nebezpečí sekt.* Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s., 2002. ISBN 80-86568-07-5.
- Filipec, J. et al. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost.* Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-1446-7.
- Filipi, P. *Církev a církve. Kapitoly z ekumenické eklesiologie.* Vydání 1. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000. ISBN 80-85959-58-5.
- Hassan, S. *Jak čelit psychické manipulaci zhoubných kultů.* Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1994. ISBN 80-85880-03-2.
- Hromková, D. et al. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci.* Praha: Universita Jana Amose Komenského, 2012. ISBN 978-80-7452-024-2.
- Jäger, P. *Církve a náboženské společnosti v České republice a jejich právní postavení.* Vydání 1. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. ISBN 80-7325-092-6.
- Mühlpachr, P. *Sociální patologie.* Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2001. ISBN 80-210-2511-5.
- Sokol, J. *Člověk a náboženství.* Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-886-4.
- Štampach, I. O. *Sekty a nová náboženská hnutí. Naděje a rizika.* Praha: Oliva, 1995. ISBN 80-85942-01-1.

Elektronické informační zdroje

- Apoštolská církev* [2012: online]. Dostupné z: <http://apostolskacirkev.cz/>
- Armáda spásy* [2012: online]. Dostupné z: <http://www.armadaspasy.cz/>
- Bratrská jednota baptistů* [2012: online]. Dostupné z: <http://www.bjb.cz/>
- Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü* [2012: online]. Dostupné z: <http://bdc.cz/>
- Církev adventistů sedmého dne* [2012: online]. Dostupné z: <http://www.casd.cz/>
- Církev bratrská* [2012: online]. Dostupné z: <http://portal.cb.cz/>
- Církev československá husitská* [2012: online]. Dostupné z: <http://www.ccsk.cz/>

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů [2012: online]. Dostupné z: <http://www.cirkev-jezise-krista.cz/>

Církev Křesťanská společenství [2012: online]. Dostupné z: <http://www.kaes.cz/>

Církev nová naděje [2012: online]. Dostupné z: <http://www.nova-nadeje.cz/>

Církev Nový život [2012: online]. Dostupné z: <http://www.novyzivot.cz>

Církev řeckokatolická. Apoštolský exarchát Řeckokatolické církve v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.exarchat.cz/>

Církev Slovo života [2012: online]. Dostupné z: <http://www.slovozivota.cz/>

Církev víry [2012: online]. Dostupné z: <http://www.milost.cz/>

Církev živého Boha [2012: online]. Dostupné z: <http://www.cirkevzivehoboha.cz/>

Česká biskupská konference [2012: online]. Dostupné z: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/ceska-biskupska-konference/>

Česká evangelikální aliance [2012: online]. Dostupné z: <http://www.ea.cz/>

Česká hinduistická náboženská společnost [2012: online]. Dostupné z: <http://www.hinduismus.cz/>

Českoobratrská církev evangelická [2012: online]. Dostupné z: <http://www.e-cirkev.cz/>

Češi jsou neznabozi, trumfla je jen bývalá NDR. In: Aktuálně.cz, 19.4.2012 [online]. [cit. 2013-01-13a, b]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=741799?>

Duchovní služba AČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.kaplani.army.cz/index.php?id=49>

Ekumenická rada církví v České republice [online]. [cit. 2012-12-21]. Dostupné z: <http://www.ekumenickarada.cz/>

Enroth, R. In: Chmelík, J. Sekty. Kriminalistika [online]. Ročník XXXVI, 2003, 2 [cit. 2013-10-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

Evangelická církev augsburského vyznání v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.ecav.cz/>

Evangelická církev metodistická [2012: online]. Dostupné z: <http://www.umc.cz>

Federace rodin za světový mír a sjednocení [2012: online]. Dostupné z:
<http://www.federacerodin.cz/>

Federace židovských obcí v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/>

Halík, T. Rozhovor pro internetový časopis Christnet v říjnu 2002 [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: http://www.halik.cz/rozhovory/christnet_rijen2002.php

Haló noviny. [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z:
<http://halonoviny.cz/articles/view/471164>

Haré Krišna [2012: online]. Dostupné z: <http://www.harekrsna.cz/cvs/>

Hnutí Grálu [2012: online]. Dostupné z: <http://www.hnutigralu.cz/>

Chmelík, J. Sekty. Kriminalistika [online]. Ročník XXXVI, 2003, 2 [cit. 2013-10-07a, b]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalistika-728588.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

Jediismus [2012: online]. Dostupné z: <http://www.jediismus.ic.cz/ona.html>

Jednota bratrská [2012: online]. Dostupné z: <http://www.jbcr.info/index.php?str=1&tp=1>

Katholische Presseagentur Österreich. 19.4.2012 [online]. [cit. 2013-01-13a, b]. Dostupné z: <http://www.kathpress.at/site/nachrichten/database/51595.html>

Katolická církev v České republice. Oficiální stránky Církve římskokatolické v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.cirkev.cz/cirkev-v-cr/>

Křesťanská policejní asociace [2012: online]. Dostupné z: <http://www.kpacz.cz>

Křesťanské sbory [2012: online]. Dostupné z:
<http://www.krestanskesbory.cz/dle/vedit21.php?id=4>

Ledecký, J. Rozhovor pro Deník.cz [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z:
http://www.denik.cz/z_domova/zpevak-ledecky-katolicka-cirkev-nema-na-majetek-zadny-moralni-narok-20120903.html

Luterská evangelická církev augsburského vyznání v ČR [2012: online]. Dostupné z:
<http://luterani-lecav.cz/>. Dostupné také z: <http://lecav-praha.unas.cz/>

Mrázek M., Vojtíšek Z. Nové registrace. In: Dingir [online]. 2008, 1. Dostupné z:
http://www.dingir.cz/nove_registrace.shtml

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi [2012: online]. Dostupné z:
<http://www.jw.org/cs/>

Nález ústavního soudu ČR sp.zn. III.ÚS 459/03 ze dne 20.8.2004 [2012: online]
Dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/ussp459-03.htm>

Novoapostolská církev v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://nak.cz/domaci/domaci/>

Občanské sdružení Mistra Jana Husa [2012: online]. Dostupné z: <http://os-mjh.wz.cz/>

Obec křesťanů v České republice [2012: online]. Dostupné z: <http://obec-krestanu.cz/>

Ondráčková, D. J. Sekty a nová náboženská hnutí - bezpečnostní hrozba? In:
Kriminalistika [2012: online]. 2009, 3. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=21350707&doctype=ART>

Pánovo společenství Svatého Grálu [2012: online]. Dostupné z:
<http://pssg.webnode.cz/>

Parlamentní listy [2012: online]. Dostupné z:
<http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Pivni-cirkev-zada-registraci-Aby-ukazala-ze-to-jde-217361>

Pivní církev [2012: online]. Dostupné z: <https://cs-cz.facebook.com/Pivnicirkev>

Pravoslavná církev v českých zemích. Pražská pravoslavná eparchie [2012: online].
Dostupné z: <http://www.pravoslavnacirkev.cz/pravoslavi.htm>

Profant V., Štampach I. O. Co je a co není sekta. In: *Dingir* [online]. 3 (4), 2000, str. 5-6. Dostupné z: <http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>

Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností. In: Ministerstvo kultury ČR [2012: online]. Dostupné z: http://www3.mkcr.cz/cns_internet/

Sahadža jóga [2012: online]. Dostupné z: <http://www.nirmala.cz/>

Scientologie [2012: online]. Dostupné z: <http://www.scientologie.cz/>

Sčítání lidu, domů a bytů 2011. In: Český statistický úřad [2012: online]. Dostupné z:
<http://www.scitani.cz/slodb2011/redakce.nsf/i/home>

Slezská církev evangelická augsburského vyznání [2012: online]. Dostupné z:
<http://www.sceav.cz/>

Starokatolická církev v ČR [2012: online]. Dostupné z: <http://www.starokatolici.cz/>

STEM – Středisko empirických výzkumů [online]. 28.12.2011. [cit. 2012-12-14]
Dostupné z: <http://www.stem.cz/clanek/2306>

STEM – Středisko empirických výzkumů [online]. 27.12.2011. [cit. 2012-12-15]
Dostupné z: <http://www.stem.cz/clanek/2304>

Svoboda, F. Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Brno, 2007 [cit. 2012-09-17a, b].
Dostupné z: http://www.e-cvns.cz/soubory/Legislativni_prostredi_CNS.pdf

Týdeník školství. Školní rok 2010/2011 - počty žáků. [online]. Dostupné z:
<http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2010/25/skolni-rok-2010-2011-pocty-zaku/#.UMiDRKzcagY>

Ukrajinská pravověrná řeckokatolická církev [2012: online]. Dostupné z:
<http://uogcc.org.ua/cz/>

Unification Church News [2012: online]. Dostupné z: <http://unificationnews.com/>

Unitaria [2012: online]. Dostupné z: <http://www.unitaria.cz/>

Univerzální federace míru [2012: online]. Dostupné z: <http://www.upf.cz/>

Ústředí muslimských obcí [2012: online]. Dostupné z: <http://www.umocr.cz/>

Vězeňská duchovenská péče [2012: online]. Dostupné z: <http://www.vdpcr.eu/>

Vaše věc [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z: <http://www.vasevec.cz/vip-blogy/lenka-prochazkova-exkluzivne-pro-vasi-vec-jedna-se-o-tunel>

Vojtíšek, Z. Neúspěšné návrhy na registraci náboženských společností podle zákona 3/2002 Sb. v letech 2002-2006 [online]. [cit. 2012-09-25]. Dostupné z:
<http://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-Navrhy.pdf>

Vojtíšek, Z. Typ „církev“ a typ „sekta“. In: Profant V., Štampach I.O. Co je a co není sekta. In: Dingir [online]. 3 (4), 2000, str. 5-6. Dostupné z:
<http://www.sekty.cz/www/stranky/studie/CoJeACoNeniSekta.pdf>

Vojtíšek, Z. V ušlechtilosti je síla. In. Dingir, 1/1999 [2012: online]. Dostupné z:
http://www.dingir.cz/dingir/1999_1/clanky/D1999_1_10.html

Výzva okrádaných [online]. [cit. 2013-01-13]. Dostupné z:
<http://spravedlivevyrovnani.cz/cs/?p=114>

Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. [cit. 2012-12-21]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana

Zákony, vyhlášky, metodické pokyny

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k organizování a realizaci náboženské výchovy v základních, středních a speciálních školách.

Č.j. 25029/2002-22. Praha, 27.6.2003. [online]. Dostupné také z:

<http://spcp.prf.cuni.cz/lex/metpokyn.htm>

Zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.), ve znění pozdějších změn. In: Portál veřejné správy [online]. [cit. 2013-01-11a, b]. Dostupné také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?>

[idBiblio=37218&nr=20~2F1987&rpp=15#local-content](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=37218&nr=20~2F1987&rpp=15#local-content)

Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 2, s. 83-95. Portál veřejné správy [online]. [cit. 2012-09-15a-f]. Dostupné také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?>

[page=0&idBiblio=52309&nr=3~2F2002&rpp=15#local-content](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=52309&nr=3~2F2002&rpp=15#local-content)

Zákon č. 428/2012 Sb. O majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). In: Sbírka zákonů České republiky. 2012, částka 155, s. 5474-5488. Portál veřejné správy [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?>

[idBiblio=78607&fulltext=&nr=428~2F2012&part=&name=&rpp=15#local-content](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=78607&fulltext=&nr=428~2F2012&part=&name=&rpp=15#local-content)

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Lenka Šimková

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: Kombinované

Název práce: Povědomí obyvatel o činnosti církví a náboženské výchově v ČR

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 62

Celkový počet stran příloh: 7

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 74

Počet ostatních zdrojů: 4

Vedoucí práce: PhDr. Miloš Chlad, CSc.,